

3/7
Halva årsproduktionen samlas på lager

Viresjö Såg varslar 46 om permittering

På Viresjö Såg utanför Åtvidaberg har nu 46 kollektivanställda varslats om permittering i fem veckor. Anledningen är den rådande virkeskonjunkturen på världsmarknaden. Det har länge varit svårt att finna avsättning på sågade varor.

Lagren på Viresjö uppgår till över 21 000 kbm vilket motsvarar en halv årsproduktion. Därmed går det inte längre att upprätthålla driften i oförändrad omfattning.

Viresjö Såg drivs av Åtvidabergs trävaruaktiebolag som har sammanlagt ca 130 anställda. På sågen arbetar 58 kollektivanställda. Merparten hotas av permittering. Undantag görs för sådan produktion som är nödvändig för utlastning som justerverk, hyvleri och brädgård.

12 får arbete

För att mildra verkan av åtgärderna har tolv anställda erbjudits att under permitteringstiden arbeta i skogsbruket med bl a röjning och huggning. Dessa har också accepterat erbjudandet.

Om inte situationen radikalt förändras under juli månad träder permitteringen i kraft den 10 augusti, dvs en vecka efter semesteren.

Beslutet om varsel har fattats efter förhandlingar mellan företagsledningen och träindustriarbetareförbundet. Parterna har varit överens om åtgärdernas omfattning. Facket har fått igenom sina synpunkter på den tekniska konstruktionen. Bl a har

permitteringstiden flyttats fram till efter semestern.

Bolagets VD, Bruno Mellström, säger att man känt av den svåra situationen länge och sedan lång tid tillbaka diskuterat problemen med de anställda. Vi har slitit i månader för att finna andra utvägar, t ex med utbildning av anställda. Men nu går det inte längre.

Bruno Mellström är mycket försiktig med att uttala sig om framtiden. Prognoser har slagit fel förr.

— Men jag hoppas naturligtvis att situationen förändras. Att åtminstone det totala stoppet på marknaden hävs.

Medan de övriga anställda nu går på semester har Bruno Mellström inställt sin egen semester. Han ska bearbeta varje möjlighet att få ut en del av lagret.

Det här är första gången i bolagets historia som man tvingats till en sådan här åtgärd.

CHRISTER BERG

ÅTVIDABERG

Genom att krossa ett par fönsterrutor försökte en 16-åring på onsdagen ta sig in i en sommarstuga mellan Rumma och Kvarnvik i Åtvidaberg. Efter ett tips fick polisen tag på gärningsmannen som erkände inbrottsförsöket. Skadorna beräknas kosta över 500 kr att reparera.

Kyrkans barntimmar

Lockar ett av två

4/2
Den barntimmeverksamhet som anordnas av svenska kyrkan, pingstkyrkan och EFS i Åtvidaberg lockar till stort deltagande. Ungefär vartannat barn i åldern 4-5 år har anmälts till barntimmarna som börjar vid månads-skiftet augusti/september.

— Det är väl i stort sett så

många barn som vi kan nå, säger Viviänne Erlandsson på pastors-expeditionen. De flesta av de övriga barnen i de här åldrarna har plats på dagis och lekis.

De tre församlingarna gick ut med en gemensam inbjudan till över 200 barn. 110 anmälningar har tagits emot. 90 barn anmälades till svenska kyrkan, 14 till EFS och 6 till pingstkyrkan.

Under det kommande året skall Åtvidabergsflickan Elisabeth Ahlström göra ett diakonalt år i församlingen. Under det här året skall hon pröva på hur det är att arbeta inom en församling. I huvudsak kommer hon att ägna sig åt just barnarbetet.

Lördag 4 juli 1981

70 äldre slutar på Facit — de unga stannar

Sjuttio av de kollektivanställda som jobbat längst på Facits Örsätterfabrik lämnar sina arbeten till årsskiftet. Det är innebörden av fredagens uppgörelse mellan fack och företagsledning i Åtvidaberg.

För facket stod valet mellan förtidspensionering av de äldre och uppsägning av de yngsta på företaget. I Åtvidaberg råder en svår brist på arbetstillfällen för unga. Därför valde verkstadsklubben förtidspensioneringen.

— Ingen normal arbetare lämnar sitt jobb frivilligt, säger Urban Evertsson, ordförande i verkstadsklubben. De äldre kunde bara inte se hur unga ställdes utan arbete.

— SE SIDAN TOLV —

I stället för att 60 ungdomar sägs upp på Facit

De äldsta träder tillbaka

Företagsledningen och verkstadsklubben på Facits Örsättersfabrik blev precis lagom till semestern klara med förhandlingarna om hur personalstyrkan på Örsätter ska minskas.

På grund av den dåliga konjunkturen fattas jobb för ett 60-tal kollektivanställda. Resultatet av förhandlingarna blev att många äldre anställda accepterat ett erbjudande att sluta frivilligt mot ekonomisk ersättning.

Det innebär att ett 70-tal anställda, däribland flera med deltidspension, slutar på Facit. De första lämnar företaget vid årsskiftet.

När förhandlingarna inleddes fanns två alternativ att diskutera. Enligt det första skulle 60-65 personer (motsvarande heltid) sägas upp enligt principen sist anställd får först gå. Det hade inneburit att många unga avskedats. Merparten av dem kvinnor. Både för unga och för kvinnor är det mycket ont om jobb i Åtvidaberg.

Gå frivilligt

Det andra alternativet var en frivillig uppsägning av äldre arbetskraft i samma omfattning. Eftersom uppsägningstiden för äldre är längre hade man i så fall också behövt införa korttidsvecka för 475 män i 20 veckor under hösten.

De då utfärdade varseln har nu tagits tillbaka.

De äldre som nu mer eller mindre frivilligt går från sina jobb motsvarar ca 50 heltidsanställda. Man har alltså inte kommit upp i den kvot som uppstälts från början. Men företagsledningen har accepterat att stanna på den nivån. De som slutar frivilligt får ett avgångsvederlag som innebär att de inte förlorar ekonomiskt på uppsägelsen.

Förhandlingarna har också lett fram till att varslet om korttids-

— Den näst sämsta lösningen, säger Urban Evertsson, verkstadsklubbens ordförande på Facit Örsätter sedan man kommit överens om att lösa sysselsättningsproblemen med att de äldre avgår frivilligt

vecka upphävt. I stället ska de anställda i motsvarande utsträckning få utbildning. Under utbildningstiden utgår lön vilket inte hade varit fallet om de permitterats.

Svår sits

— Vi har befunnit oss i en mycket svår sits, säger verkstadsklubbens ordförande Urban Evertsson. Det är ju inte vi som avskedar människor. Men det gäller att så långt det är möjligt hjälpa till att mildra effekterna.

Tänk efter

— Det är naturligtvis ingen normal arbetare som säger upp sig frivilligt. Det finns betydligt angenämare sätt att sluta sitt yrkesverksamma liv. Från fakets sida har vi fört långa samtal med var och en som anmält frivilligt avsked att först nogtänka igenom beslutet.

Urban Evertsson menar att

man nått den näst sämsta lösningen. Sämre hade det varit att avskeda ungdomar. För dessa finns inga jobb i Åtvidaberg.

Direktör Leif Wallqvist på Örsättersfabriken menar att de beslutade åtgärderna ska räcka, att ytterligare inskränkningar i personalstyrkan inte ska behövas.

Olyckligt

— Flyttningen av diskmaskinstillverkningen kom vid en mycket olycklig tidpunkt, säger Leif Wallqvist. Tidigare jobbade ett 60-tal män på den sidan. Från Electrolux Mariestadsfabrik har vi fått överta viss produktion. Men bara så mycket att en tredjedel av dem som jobbade med "disken" kan sysselsättas. Eftersom inte någon annan Electroluxfabrik har överbeläggning är det heller inte för dagen aktuellt att flytta över någon produktion till Åtvid.

CHRISTER BERG

850 jobb försvann

För sju år sedan uppgick antalet anställda på Facits olika anläggningar i Åtvidaberg till ca 2 200. Enligt den senast presenterade statistiken är antalet sysselsatta nu nere i 1 337. I den siffran ingår också de 16 på Addo och de 98 på Zäta-Tryckerierna.

De under juni varslade åtgärderna innebär att motsvarande 50 heltidsanställda frivilligt slutar på Örsätter. Vidare kommer drygt 20 anställda på Facitsågen att permitteras i fem veckor. Slutligen har 140 personer i möbelsektorn varslats om permittering i tre veckor.

4/7

Halvårsstatistik

Grebo ökar mest

Under första halvåret ökade befolkningen i Ätvidabergs kommun med fem personer. Därmed räknar kommunen 12 957 invånare. Som vanligt är det Grebo som redovisar de största plussiffrorna. Där ökade befolkningen med 34 personer.

För Ätvids församlings del har en förändring i positiv riktning skett. Medan församlingen förra året minskade med 69 personer står man nu med ett nettoöverskott på 5 personer. Ett överskott med fem personer blev det också i lilla Värna församling som återigen klamrat sig över 200-strecket.

Märkligt

De övriga fyra församlingarna i kommunen har minussiffror. Lite märkligt eftersom dessa förra året ökade sitt invånarantal.

Under första halvåret i år föddes 60 ätvidabergare. Det är bara något mer än en tredjedel jämfört med hela 1980. Antalet avlidna uppgick till 89 vilket motsvarar halva antalet 1980.

Flyttat

Hittills har 290 personer flyttat till kommunen medan 256 flyttat till annan ort.

Situationen vid halvårsskiftet var följande:

Hela kommunen 12 957 (+5), födda 60, döda 89.

Facits sågchef till Huskvarna

Chefen för Facits sågsektor i Ätvidaberg P G Larsson lämnade i samband med halvårsskiftet sin tjänst i Ätvidaberg för att tillträda befattningen som VD för Huskvarna Motorcyklar AB, ett annat holag i den stora Electroluxfabriken

Till ny chef för sågsektorn har utsetts direktör Göran Arvidsson. Denne bibehåller sina nuvarande arbetsuppgifter som platschef för Facit i Ätvidaberg. Rolf Karlsson kommer att bistå sågsektorn i produktionstekniska frågor.

Vid Facits styrelsesammanträde i maj utnämndes Roger Svensson och Leif Johansson till direktörer i bolaget.

Roger Svensson svarar som administrativ direktör för funktionerna ekonomi och marketing supply i Facit AB och för personalfunktionen när det gäller Facitverksamheten i Ätvidaberg.

Leif Johansson tillträdde vid halvårsskiftet befattningen som chef för Facits skrivsektor.

Ätvids församling 9 106 (+5), födda 43, döda 58, inflyttade 174 och utflyttade 154.

Grebo 1 201 (+34), födda 4, döda 4, inflyttade 53, utflyttade 19.

Björnsäter 737 (-14), födda 3, döda 4, inflyttade 18, utflyttade 31.

Värna 202 (+5), födda 3, döda 0, inflyttade 8, utflyttade 6.

Yxnerum 218 (-11), födda 3, döda 4, inflyttade 11, utflyttade 21.

Gärdserums kyrka har renoverats för 600 000

Över 600 000 kr har det kostat att renovera Gärdserums kyrka. Arbetet påbörjades i april och är nu klart frånsett någon detalj i sakristian.

– Det var helt enkelt ett måste att göra någonting åt kyrkan, säger kyrkoherde Claes-Göran Rosén. På grund av en inte fullt så lyckad renovering av tornet för ett 20-tal år sedan hade murverket börjat släppa och rasa ner på marken. Det var nödvändigt med stängsel så ingen människa skulle komma till skada.

Orsaken till att murbruket släppte var dålig isolering mellan kopparplåt och gjutjärn. Kopparsalter bildades och förstörde murverket.

I den nu utförda renoveringen har man arbetat länge med att göra rent, isolera med blyplattor och måla. Förutom att tornet reparerats märks renoveringen utvändigt av att hela kyrkan vitmålat.

Även invändigt har en hel del arbeten utförts. I sakristian fattades förut ordentliga skrudskåp.

Renoveringen av Gärdserums kyrka är nu i det närmaste klar. Över 600 000 kr har det kostat att bli ge tornet en nödvändig översyn

Den bristen är nu avhjälp. Vidare har man äntligen fått ett riktigt värdeskåp för kyrksilvret. Tidigare förvarades dessa värdesaker i en kista med vanligt hänglås.

Översyn av toalett och andra utrymmen kompletterar bilden.

Hela projektet har kostnadsberäknats till drygt 600 000 kr. Finansieringen sker huvudsakligen genom upptagande av lån.

Jubileumsfesten i Falerum inleddes med ett tåg genom det lilla samhället och till festplatsen. I spetsen red två unga kvinnliga härolder och i lövat helspann spelade Ramunderblecket glad mässingsmusik. Ju närmare festplatsen man kom desto fler människor anslöt sig till tåget

Falerumsfesten firade 60 år med väderlycka och storpublik

Årets Falerumsfest, den 60:e i ordningen och arrangerande Falerums IF:s ekonomiska ryggrad, började litet trevande. Publikt sett. Men så inleddes jubileumsfesten också vid en tidpunkt när större delen av svenska folket förberedde sig för Wimbledonfinalen.

Efter hand strömmade dock publiken till vid festplatsen, och innan första dagen var till ända kunde festgeneralen Peter Ohlin glatt rapportera att succén var klar. Det hade närmare 2 000 betalande och 500 barn och andra med fribiljetter sett till. Ändå återstod söndagen.

Festligheterna inleddes med att Ramunderblecket spelade glad mässingsmusik från en lövad och hästdragen vagn och eskorterades av två härolder genom hela Falerum och in på festplatsen.

Åke Bergström i idrottsföreningen berättade om klubbens historia. Falerums brandkår var på plats, och dess inbjudan till barnen att göra en snabb och ljudlig färd med en brandbil blev mäkta populär.

Eftermiddagens program innehöll också ett framträdande av Jan Sparring, en uppvisning av Åtvidabergs hundklubb och ännu mera mässingsmusik. På kvällen invaderades idyllen av massor med ungdomar. För dansmusiken stod för 15:e året i följd Leif Bloms orkester.

Familjevänligt

Jubileumsfestens andra dag inleddes med ett familjevänligt program. Clownerna Sax o Fån med Hektor glädde från scenen och delade därefter ut alla 250 gottpåsarna till hugade spekulanter ur den yngre generationen. Sedan hade ÅIF:s gymnastikgrupper en uppvisning.

Kvällen och festen avslutades med dans, mot gammaldags dansbiljetter, till tonerna av Bröderna Lindkvist.

Som om inte detta skulle vara nog salufördes också den gram-mofonskiva som klubbens fotbollsspelare sjungit in för just detta jubileum. I stort sett hela upplagan på 500 skivor är nu såld.

Falerumsfesten började lite trevande ur publik synpunkt. Förstås. Det är inte lätt att konkurrera med Björn Borg. Även om det inte var smockfullt från första stund på den idylliska festplatsen kom sedan besökarna i stora skaror

Jubileet till ära hade man även haft Olle Söderbäck att rita ett vykort över festplatsen. Ungefär 1 500 vykort såldes, och de flesta köparna passade också på att få den alldeles speciella stämpeln på frimärket.

Så tillkom förstas alla andra saker som kännetecknar en äkta svensk sommarfestplats: lottstånd (28 000 lotter såldes första dagen), pilkastning, glasstånd, korvstånd, försäljning av hemlagade smörgåsar, björkar, sol, sköna gräsbevuxna slänter, flickor, flaskor och någon enda knyt-näve.

I föreningen har vi satsat stenhårt på årets Falerumsfest, säger Peter Ohlin. Vi vill ju bjuda på lite extra när det är jubileum. Och så är ju faktiskt inkomsterna från festen livsviktiga för klubbens existens.

Ideellt arbete

Hur mycket ideellt arbete som medlemmarna lagt ner på evangemanget törs de knappt räkna på. Fyrsiffrigt antal timmar blir det i alla händelser. På lördagskvällen jobbade drygt 100 medlemmar.

Inget år har Falerumsfesten behövt ställas in. Man har också regelmässigt haft tumme med vädergudarna. Men nog var det en och annan som i gyttejbadet på fredagskvällen suckade pessimis-

tiskt. Fast på lördagen sken solen som vanligt.

För alla eventualiteters skull har man tecknat en regnförsäkring. Skulle det spöregna så får

man i alla fall tillbaka merparten av kostnaderna. Men inget för det ideella jobbet och absolut inget till att driva föreningens verksamhet vidare. CHRISTER BERG

Småstökig helg för Åtvidspolis

Småstökigt men utan allvarigare incidenter. Det är polisens omdöme om publikens uppträdande vid festplatsen i Falerum på lördagskvällen.

Som vanligt lockade festligheterna många besökare. På kvällen kom närmare 2 000 personer till området.

Många av ungdomarna hade buteljerad glädje med sig. Sex, sju av dem fick följa med polisen för att sova ruset av sig. Inne på festplatsen påträffades fem ungdomar under 20 år med spritdrycker. Sprit och starköl beslagtogs.

Vid den lilla tältplatsen lät ett par ungdomar sitt dåliga humör gå ut över en polisbil som fick några bucklor.

Två män började gruffa på dansbanan och fortsatte sedan utanför grindarna. En av vakterna som ledde ut de två bjöds på stryk. Den generöse mannen har efterräkningar att vänta för olaga hot mot tjänsteman.

Arbetsförmedlare i Åtvid:

— Vi går mot en kärv höst

— Vi tycks gå mot en kärv höst. Prognoserna är negativa. Efterfrågan på arbetskraft är just nu mycket låg. Inom flera tillverkningssektorer råder ett bekymmersamt läge och efter semestern träder flera varsel om permittering under mer eller mindre lång tid i kraft.

Det säger Siri Ohlin, föreståndare på arbetsförmedlingen i Åtvidaberg. Vid månadsskiftet juni-juli var 227 personer registrerade som arbetssökande. Det är den högsta siffran på länge. Till dessa fanns vid samma tidpunkt bara elva lediga platser att erbjuda.

153 utan jobb

Av de arbetssökande var vid räkningstillfället 153 personer

ÅTVIDABERG

Sommarmusiken i Åtvid fortsätter på onsdag i Gamla kyrkan. Då får åtvidabergarna återigen stifta bekantskap med flöjtisten Arne Gustavsson och cellisten Britta Gustavsson. Dessa kommer att till orgelackompanjemang av Birgitta Schylander spela några duetter för flöjt och cello. Vidare ska Britta Gustavsson framföra ett cellostycke av Leonardo Vinci. I programmet medverkar också Ingemar Ericsson som förutom verk av engelska och tyska kompositörer kommer att utföra en av sina bekanta orgel-improvisationer över ett tema som han får strax före konserten.

helt utan sysselsättning. 35 personer hade tillfälligt arbete, medan 19 hade fast anställning men sökte något nytt. Dessutom var 20 personer, huvudsakligen ungdomar, sysselsatta i beredskapsarbete. Vid halvårsskiftet upphörde praktiskt taget alla beredskapsarbeten.

Antalet ungsomar som söker jobb ökar, vilket till en del kan förklaras med att skolorna slutat. Gruppen ungdomar under 25 år som nu söker arbete uppgick vid halvårsskiftet till 134 personer. Ungdomsarbetslösheten tenderar därmed att bli ett allt större problem i Åtvidaberg.

Få sommarjobb

I år har det varit ovanligt få anmälda sommarjobb.

— Jag har aldrig varit med om så liten efterfrågan på sommarvikarier, säger Siri Ohlin. Flera arbetsgivare har också medgivit att man försöker spara genom att undvika att ta in semestervikarier.

Inför den här sommaren har ca 110 skolungdomar sökt feriearbete i Åtvidaberg. Långt ifrån alla har fått något jobb. Sammanlagt har arbetsförmedlingen förmedlat ett 70-tal olika sommarjobb. Men om dessa jobb har också de arbetssökande på den ordinarie listan konkurrerat.

CHRISTER BERG

En levande folkpark målsättning i Åtvid

Den här sandtagsmaskinen har blivit mycket populär bland barnen. Här är det Sonny, Fredrik och, uppe i tornet, Jens som arbetar med redskapet. Sammanlagt har det kostat 50 000 kr att göra i ordning hela lekplatsen i folkparken

Arbetet med att göra folkparken i Åtvidaberg till en levande park fortsätter. Det senaste inslaget är en lekplats för 50 000 kr.

Den innehåller flera gungor, en liten lekstuga, en underfundig klätterställning och gott om sand. Sanden är inte minst viktig för alla pojkar och flickor, som vill roa sig med "sandtagsmaskinen".

Det verkar vara den maskinen som är mest populär. Den kräver ett visst samarbete mellan flera barn — en sköter apparaten som

hissar upp sand som en annan lagt i skopan och sedan en tredje slussar ner på marken igen.

Så småningom, när resurserna tillåter, fortsätter upprustningen av folkparken med nytt staket, ny entré och en ny utomhusscen i stället för den gamla som revs för flera år sedan.

Tidigare har pensionsföreningen ställt iordning en minigolfbana i parken och som man nu driver för andra året. Under de allra senaste åren har allt fler föreningar och organisationer börjat utnyttja parken och därmed har också människor i allt större utsträckning börjat komma till grönområdet.

Jodå, folkparken har fått liv igen.

9/7

Så ska marken användas Utställning i Åtvidaberg

– Jag hoppas verkligen att så många som möjligt intresserar sig för hur vi ska disponera marken i Åtvidabergs kommun. Var man ska få bygga vad. Vilka områden som ska skyddas från bebyggelse eller andra åtgärder och varför. Den som har synpunkter på hur vår kommun ska se ut i framtiden har nu en utmärkt möjlighet att tycka till och påverka.

Det säger gatu- och byggnadschef Sigvard Persson i Åtvidaberg. Som kontakttjänst mellan en ledningsgrupp bestående av politiker och konsulten Tage Jansson på K-konsult är han i hög grad inblandad i arbetet med reviderad kommunöversikt och en ny markdispositionsplan.

Arbetet har nu pågått i två år och på onsdagen presenterades det digra materialet som består av vackert färglagda kartor och en omfattande textdel.

Materialet är än så länge ett förslag till kommunens riktlinjer för markanvändning och byggande. Under tiden 15 juli–31 augusti finns förslaget till beskådande i kommunhuset. Det är då meningen att den som har avvikande synpunkter kan skriva ner dem på ett papper och lägga dem

i tyckarlåda. Det är främst här allmänheten kan sätta sin prägel på planförslaget.

Remissomgång

Vidare går förslaget på remiss till olika myndigheter och förvaltningar. Dessutom kommer Åtvids naturförening att få chansen att detaljgranska förslaget som remissinstans.

I oktober bearbetas de synpunkter som lämnats. Sedan ska kommunöversikt och markdispositionsplan på vanligt sätt dras i kommunstyrelse och kommunfullmäktige. Fullmäktige beräknas kunna anta förslaget i januari nästa år.

I Åtvidaberg dominerar markanvändningen av jord- och skogsbruk. Kommunen har en uttalad målsättning att hålla mark- och planberedskap för bostäder och industri. Andra intressen när det gäller markens användning är naturvård och friluftsliv.

Riktlinjerna för jord- och skogsbrukspolitik ges av regering och riksdag och verksamheten regleras av speciallagstiftning. Med detta som underlag har de kommunala riktlinjerna utarbetats.

Hela kommunen har delats in i olika områden alltefter hur respektive område används och i vilken grad det är känsligt för förändringar. Gränserna har bestämts av den framtida använd-

ningen av området. För varje områdestyp finns riktlinjer för markens användning och i vilken utsträckning man kan tänka sig utbyggnad av bostäder, fritidshus m m.

Uknadalen skyddas

Ett exempel. Uknadalen från kommungränsen och upp till Forsaström har fått beteckningen Område för jord- och skogsbruk med starka intressen för naturvård. Området anses så fint att man överväger att göra det till naturvårdsområde. Här är restriktionerna för ny bebyggelse starka. Man kan bara tänka sig byggnadslov för begränsad komplettering av befintlig bebyggelse.

På liknande sätt behandlas område för område i hela kommunen. Allt mycket detaljerat både vad gäller framtida användningsätt och när det gäller tidigare inventeringar.

Svårt få bygga

Riktlinjerna i förslaget innebär en rätt restriktiv hållning till byggande fränsett när det gäller byggnader för de areella näringarnas behov. För kommunen gäller regeln att förutsättningarna för ett rationellt jord- och skogsbruk ska bevaras.

I tätorterna gäller särskilda planbestämmelser. I övrigt har man en lokaliseringsregel som säger att bebyggelse ska lokaliseras till befintlig bebyggelse.

Åtvid väl framme

Riktlinjerna har visserligen ingen rättsverkan. Byggnadsnämnden måste vid varje avslagsbeslut hänvisa till de sakskäl och lagrum som man grundat sitt beslut på. Men erfarenheten visar ändå att det är mycket sällan ett överklagande vinner gehör hos högre myndighet.

Arkitekt Tage Jansson menar att Åtvidaberg ligger väl framme på plansidan. Medan andra kommuner nyligen blivit klara med sin första kommunöversikt är man i Åtvidaberg beredd att anta en revidering. Vidare är det väldigt få som antagit markdispositionsplan.

CHRISTER BERG

Politiska skolfaddrar

Skolstyrelsens olika ledamöter i Åtvidaberg skall stå som faddrar för skolorna i Åtvidaberg. Placeringen för respektive ledamot och skola gäller från höstterminen och till och med utgången av år 1982, dvs då den innevarande mandatperioden utgår för politikererna.

Skolorna har fått följande faddrar: Alléskolan: Linnéa Jacobsson, Gunnel Sjö och Annika Åshäll-Larsson; Centralskolan: Harry Johansson och Inger Lundberg; Långbrottsskolan: Eva Anund och Nils Nilsson; Sandtagsskolan: Iréne Birgersson och Ing-Britt Kind; Grebo: Inge Mårtensson och Tommy Gustavsson; Björsäter: Barbro Claesson och Wide Hellman; Hannås: Ing-Britt Solvestad och Ann-Marie Lundqvist; Falerum: Ann-Sophie Söderberg och Majken Andersson; Forsaström: Tor Nyberg och Susen Johansson; gymnasieskolan: Karl-Erik Björk.

ÅTVIDABERG

20 ungdomar deltog i måndagens aktiviteter för barn i Folkets Park, Åtvidaberg. Övriga förseningar gjorde både hoppborg och leksaker som saknades första dagen. Lekturstillingen väntas anlända idag, tisdag.

Nya P-platser avlastar centrum

Lagom till semestern blev man klar med iordningställandet av den stora parkeringsplatsen vid kvarteret Getingen. Byggnaderna på området blev klara 1973 och sedan dess har bilisterna fått ställa sina fordon bäst det gått på det kuperade området

Förlängd gågata

9/7

Åtvids centrum blir allt friare från bilar. Tidigare har området mellan Getingen och Domus förvandlats till gågata under namnet Tilasplan. Sedan kvarteret Trekanten färdigställt har nu också den delen av Adelswärdsgatan blivit gågata

Åtvidabergs socialdemokratiska kvinnoklubb anordnade på lördagen en rundresa i kommunen. Deltagarna guidades av Stig Strömberg som kom med många tips på utfärder i omgivningarna samtidigt som han berättade om djur och natur.

Låntagarna återvänder till Åtvidabergs bibliotek

16/7

Låntagarna håller på att återvända till biblioteken i Åtvidaberg. Åtminstone till biblioteket i centralorten. Enligt statistiken för första halvåret i år utlånades sammanlagt 37 000 böcker. Det är nära 9 000 mer än vid samma tid förra året, men nära nog exakt lika många som under första halvåret 1979.

Att 1980 blev ett mellanår har sin naturliga förklaring i att det var då som kommunbiblioteket flyttade till nya och provisoriska lokaler i gamla Domus. Av olika skäl tog det längre tid än väntat att göra i ordning lokalerna, varför biblioteket var stängt ett par månader.

Plussiffror

Förutom för centralorten redovisas plussiffror också för biblioteket i Björsäter, där antalet utlånade böcker ökade med ca 500 till 2 200 under första halvåret jämfört med 1980 års siffror.

I Grebo fortsätter den negativa trenden. Första halvåret 1979 lånade man där ut drygt 6 000 böcker. Samma period förra året sjönk siffran till 5 600 och nu är man nere i 4 700. På ett sätt kan man kanske säga att siffrorna håller på att normaliseras i Grebo. För där hade man under större delen av 70-talet ständigt ökad utlåning.

Färre lyssnare

Om böckerna nu tycks öka i attraktionskraft är förhållandet det motsatta beträffande gramfonskivorna. Första halvåret 1979 spelades 766 skivor på de

Bibliotekschef Britta Östlund i Åtvidaberg kan glädja sig åt att låntagarna håller på att vända tillbaka. Under första halvåret i år utlånades 37 000 böcker, vilket är nära 9 000 fler än under samma tid förra året

olika biblioteken. Samma tid 1980 spelades 322 skivor och i år bara 185.

Beträffande juni månads utlåningssiffror kan konstateras att utlåningen kom upp i över 6 300 böcker vilket är nära 1 000 böcker mer än juni förra året. Men det

var ju i juni i år som många gamla regnrekord slogs.

Första halvårets siffror var (med 1980 års siffror inom parentes): Totalt 36 999 (29 057), Åtvidaberg 28 010 (18 956), Björsäter 2 222 (1 787), Falerum 2 024 (2 730) och Grebo 4 743 (5 584).

CHRISTER BERG

Sommarmotion för Åtvidspensionärer

Torsdagsträffarna har blivit något av en institution för Åtvidabergs pensionärer. Man började för en del år sedan med enkla informella träffar under vinterhalvåret på fritidsgården. Ett litet program med föredragshållare, musik och kaffe. Med åren har allt fler pensionärer börjat komma till torsdagsträffarna. Så nu nöjer man sig inte med att ha dem bara under den mörka årstiden. Utan drar i gång verksamheten också sommartid.

Premiären ägde rum i folkparken på torsdagen.

— Vi räknar med att hålla på till mitten av september, säger Doris Svensson som tillsammans med Evert Svensson och Bobby Nilsson håller i trädnarna.

Det är nämligen inte meningen att man ska komma dit och bara sitta och titta på den vackra omgivningen i ett par timmar. Nej, Doris och de andra har ordnat med flera olika stationer med varierande aktiviteter. Där finns pilkastning, boccia, det gamla åtvidabergska karaktärspelet krocket, minigolf osv.

— Det är bara nyttigt att hålla sig i rörelse, säger Doris Svensson som också berättar att man samarbetar med Korpen när det gäller idé och utrustning till olika aktiviteter.

Premiärdagen kom det ett 40-tal pensionärer till träffen. Då kände man sig för. Testade redskap osv. Förmodligen kommer man i fortsättningen att införa tävlingsmoment. Skulle krocketutrustningen kunna bytas ut mot gamla tiders rejäla grejor så är det troligt att krocketspelen får en renässans i Åtvid.

Vidare byggs det förmodligen på med en tipspromenad. Och, säger ordförande Thore Johansson, så har vi ju sång- och musikgruppen. Det skulle inte skada med litet musik i parken också.

Doris, Evert, Eric och alla de andra är nöga med att poängtera att det här i folkparken egentligen inte är reserverat för bara medlemmar. Vi har kallat det hela för familjemotion, säger de. Det betyder att alla som har tid och lust är välkomna. Parken räcker till för alla.

CHRISTER BERG

10/7

Beslut nästa år om gymnasium i södra länsdelen

Först nästa år tar regeringen ställning till hur gymnasiefrågan i södra Östergötland skall lösas. Vare sig det nu blir ett litet gymnasium i vardera Åtvidaberg, Kinda och Valdemarsviks kommuner. Eller ett enda gymnasium i en av kommunerna. Eller enligt SÖ:s förslag: inget gymnasium alls.

Det beskedet fick en delegation från länsstyrelsen och de tre kommunerna med landshövding Göte Svenson i spetsen vid en uppvaktning hos skolminister Ulla Tillander i Stockholm på torsdagen

Utredning

Innan frågan om ett eventuellt gymnasium i södra länsdelen avgörs skall utbildningsdepartementet utreda hur försök med små gymnasier på andra orter utfallit. Den utredningen blir klar tidigast i höst.

I en radiointervju efter uppvaktningen förklarade landshövding Göte Svenson att han fortfarande har förhoppningar om ett positivt besked från regeringen. Länsstyrelsen stöder tanken på ett gymnasium i var och en av de tre kommunerna. Därigenom skulle kommunerna bli stå starkare i kampen om nya arbetstillfällen.

Om regeringen skulle gå på linjen med bara ett enda gymnasium så har länsstyrelsen ännu inte tagit ställning till var det gymnasiet skulle ligga.

— Men givetvis tar vi hellre ett gymnasium än inget alls, sade Göte Svenson.

I fyra år

Gymnasiefrågan i södra Östergötland har stötts och blötts i fyra år. Det började egentligen med en utredning av läns skolnämnden. En utredning som mer eller mindre klart förordade ett gymnasium i Åtvidaberg.

De övriga kommunerna insåg förstas också värdet av att få ett gymnasium. Efter diverse samråd kom länsstyrelsen, läns skolnämnden Åtvidaberg, Kinda och Valdemarsvik fram till en gemensam handlingslinje: man begärde ett litet gymnasium till var och en av de tre kommunerna.

Strax före jul kom kallduschen. Skolöverstyrelsen kom med ett yttrande till regeringen där man var helt negativ till något gymnasium alls i södra Östergötland.

Genom uppvaktningen hos skolministern hoppas nu östgötarna att de skall ha övertygat regeringen om att behovet av ett eller flera gymnasier i södra länsdelen är stort och måste lösas.

CHRISTER BERG

11/2

— Resan till Stockholm var inte förgäves, menar kommunalrådet Göte Edlund i Åtvidaberg efter torsdagens uppvaktning i gymnasiefrågan hos skolminister Ulla Tillander. Det är värdefullt att personligen kunna få lägga fram sina synpunkter och svara på frågor

Göte Edlund om gymnasiefrågan:

— Vi fick inte ja men heller inte nej

— Vi fick visserligen inget ja till vår begäran om tre gymnasieskolor i södra Östergötland. Men å andra sidan fick vi heller inget nej. Av vad jag kan förstå var inte resan till Stockholm helt utan effekt.

Det säger kommunalrådet i Åtvidaberg Göte Edlund sedan han summerat intrycken från torsdagens uppvaktning hos skolminister Ulla Tillander.

Initiativet till uppvaktningen hos statsrådet togs av länsstyrelsen där man i hög grad arbetat med att ena Åtvidaberg, Kinda och Valdemarsvik om en lösning av gymnasiefrågan. Länsstyrelsen har också mycket aktivt försökt stödja kommunerna i deras ansträngningar.

Delegationen från Östergötland utgjordes av landshövding Göte Svenson, länsrådet Lars Rydberg, planeringsdirektör Inge Uvebrant, skolinspektör Sven-Erik Fransson och de tre kommunalråden Göte Edlund, Åtvidaberg, Hans Holm, Kinda, och Helge Johansson, Valdemarsvik.

På utbildningsdepartementet togs östgötarna emot av en femmannakommitté med skolminister Ulla Tillander i spetsen. I närmare två timmar varade mötet.

Regionalpolitik

— Vi kunde nu i lugn och ro lägga fram våra synpunkter, berättar Göte Edlund. Det var säkert nyttigt för dem på departementet att få ta del av våra lokala problem. Att kunna förklara för dem att gymnasiefrågan inte är

en separat fråga utan invävd i regionalpolitiska åtgärder över huvud taget.

— Länsdelen har en svag befolkningsutveckling och en besvärlig arbetsmarknadssituation, fortsätter Göte Edlund. En gymnasieskola skulle utan vidare göra respektive kommun mera attraktiv, vilket i sin tur skulle gynna hela regionen. Vi har både länsstyrelsen och länskolnämnden bakom oss i den här frågan.

Blev förstadda

Göte Edlund är tämligen belåten med uppvaktningen. Jag fick en känsla av att Ulla Tillander förstod vår belågenhet, säger han.

Något beslut i frågan väntas inte från regeringen förrän i början av 1982. Först avvaktar man en utvärdering av pågående försöksverksamhet med små gymnasieskolor på ett mindre antal småorter.

— Efter vad jag hört fungerar de skolorna bra, säger Göte Edlund.

I Östergötland vill man förstas ha besked så snart som möjligt. Inte minst för att kunna få in gymnasieverksamheten i planeringen. Samtliga tre kommuner har redan börjat förbereda sig så smått.

CHRISTER BERG

I årets O-liga deltar ett tiotal lag med sammanlagt över 60 orienterare. Som vanligt är lagmedlemmarna uppdelade i tre grupper där varje grupp tävlar på sin bana. O-ligan går över fyra tävlingar i augusti och förläggs till olika områden i kommunen. För arrangementet står OK Eken.

10/1x

Märkliga prästkragar

Ett par nog så underliga prästkragar kunde 11-åriga Christina Carlsson på Varpnäs i Åtvidaberg häromdagen visa upp. Den ena prästkragen var egentligen flera. Vi kunde räkna till åtminstone fem blommor längst upp på den vridna och 1,5 cm breda

stjälken. Fenomenet, som inte är så ovanligt hos korgblommiga växter, kallas för förbandning. Den andra prästkragen hade nog en normal stjälk. Men den gula diskblomman såg ut som en fyra centimeter lång och böjd tunga.

En av många fina vyer i Uknadalen. Här med Gärdsers kyrka i bakgrunden. Uknadalen tillhör de områden i Åtvidaberg där det blir i stort sett omöjligt att få tillstånd att bygga fritidshus

Den som tänker bygga ett fritidshus eller någon anläggning för friluftsliv i Åtvidaberg lär möta en hel del hinder på vägen. Det framgår av förslaget till markdispositionsplan för kommunen. Särskilt i vissa områden blir det praktiskt taget omöjligt.

Det gäller bl a i den del av Uknadalen som går in i Åtvidaberg och sträcker sig upp till Forsaström en knapp mil från tätorten. Vidare i råjongerna kring sjön Ören norr om Åtvid och kring sjöarna Yxningen och Borken i nordöstra kommundelen.

Gemensamt för de här tre områdena är att de är jord- och skogsbrukstrakter där det finns starka intressen för naturvård. För naturvårdens skull föreslås

Markplan stoppar nya fritidshus i Uknadalen

riktlinjer som i stort sett innebär förbud för ytterligare fritidsbebyggelse. När det gäller helårsbebyggelse kommer man bara att gå med på begränsad komplettering av den befintliga bebyggelsen.

Undantag kan göras för dem som har jord- och skogsbruksfastigheter. Allt enligt principen att förutsättningarna för att bedriva ett rationellt jord- och skogsbruk ska bevaras, om inte annat sägs i naturvårdslagen.

Att Uknadalen undantas från

exploatering av fritidshus och fritidsbyar beror på att den är av riksintresse. Länsstyrelsen har i sitt förslag till naturvårdsplan för Åtvidaberg klassat området som "högsta naturvärde".

I riksplaneringen har Yxningen—Borken utpekats som riksintressant naturområde. Landskapsbild, vattenkvalitet, marina relikformer och fågel-faunan bidrar till naturvärdet. Det kan bli aktuellt med ett förordnande enligt naturvårdslagen för att skydda landskapsbild och brantberg.

Också sjön Ören strax intill Åtvidabergs tätort är av riksintresse. I sjön finns flera sk glacialrelikta djurarter. Vidare måste vattnets höga kvalitet skyddas också genom att sjön används som vattentäkt för hela centralorten.

Vid sjöns sydände finns det välbesökta Örnbadet och utmed strandkanten några fritidshus här och var. Men någon vidare utbyggnad lär det inte bli tal om.

CHRISTER BERG

Lokala höjdpunkter i Åtvids Sommarmusik

Gamla fina tonsättares verk i all ära. Men frågan är ändå om det inte var de improvisationer och variationer som bar åtväderskigt signum som kom att bli höjdpunkterna vid onsdagens Sommarmusik i Åtvids gamla kyrka.

Den här kvällen gästades Åtvädersberg av äkta paret Britta och Arne Gustavsson, båda musiker och sedan något år bosatta i Skåne.

De bjöd nu på egenhändigt skrivna variationer över visan Fjärillen vingad. Begåvade arrangemang, utmärkt framförda. Arne Gustavssons lyriska flöjtspel är gudabenedat. Britta Gustavssons alltmer mogna cellospel är mycket njutbart. Med Birgitta Schylander som ackompanjator på piano framförde de ytterligare några mer eller mindre okonventionella småstycken.

Med sedvanlig briljans spelade Ingemar Ericsson miniatyrer av tonsättare från 1700-talet. Finalen var härlig. Den utgjordes av en orgelimitation över ett givet tema. Den här gången presenterades han för ett tema ur en koral strax före konsertens början. Ett tema som vid första åhörande nog verkade vackert men inte särskilt spännande.

Men i Ingemar Ericssons händer vid den gamla fina Wistenius-

orgeln blomstrade temat. Stundom himmelskt skimrande. Stundom glatt gycklande. En som vanligt elegant prestation av organisten och en upplevelse för det stora musikkunniga auditoriet.

CHRISTER BERG

11/7

Stora blad i Åtvädersberg

Regnet och värmen har börjat sätta fart på växtligheten. Det kan vi nog litet till mans konstatera bakom gräsklippare och bland hallon- och blåbärssnår. 11-åriga Anna Olsson på Rödhakevägen 2 i Åtvädersberg tillhör de mera uppmärksamma. Härnäst hittade hon hos farmor och farfar i Bjärka-Säby åtminstone två välväxta blad. Ett groblad som mätte 17 cm på bredden och 34 på höjden. Dessutom ett maskrosblad som var 69 cm långt. När det gäller maskrosblad är Åtvädersbergsrekordet 82 cm, medan Correspondentens Gyldene Bokh har en notering från 1942 på hela 110 cm. Leta vidare.

Här finns pengar att hämta, men . . .

Föreningar orkar inte fylla i bidragsblanketten

– Det är samma visa varje år. Det finns alltid en massa föreningar som inte bryr sig om att söka bidrag. Trots att de får allting serverat. Trots att det som regel bara handlar om två minuters jobb. Trots att det i en del fall är den enda inkomst föreningen har.

Fritidsintendent Göte Björkman är besviken på en del föreningsmänniskor i Åtvädersberg. Den 15 juni är sista ansökningsdag för de s k årliga bidragen till föreningarna. Från fritidskontoret gick information och blankett ut till föreningarna i god tid.

Var sjätte saknas

När ansökningstiden löpte ut var det fortfarande närmare 20

föreningar som inte kommit in med sina handlingar. I hela Åtväders finns det ungefär 120 anslagsberättigade föreningar. Då hör det till bilden att ett par av de riktigt stora föreningarna hört av sig först sedan de blivit påmind för andra gången.

– Det är inte mycket som vi kräver av föreningarna, säger Göte Björkman. Att de uppger antalet medlemmar, vad de har för hyreskostnader och aktiviteter. Sedan räknar vi ut hur mycket de ska få.

Förra året uppgick den här posten till drygt 400 000 kr. I år lär summan överstiga halvmiljonen.

Stora som små

Både små och rätt stora föreningar återfinns bland dem som saknas i högen med ansökningar. Tex en bollklubb som förra året

kvitterade ut över 13 000 kr och flera föreningar med anknytning till politik eller folkrörelse.

Om någon av de här föreningarna har upplösts så vore det förstås tacksamt om de kunde ge oss besked om det, suckar Göte Björkman, som nu ska jaga representanter för de föreningar som inte visat intresse för ekonomiskt bidrag.

– Andra instanser är stenhårda i sådana här frågor, berättar Göte Björkman. Vi tar givetvis emot ansökningarna så länge vi kan. Sedan får väl föreningsfolket begära bidrag på annat sätt. Men nog vore det roligare för alla parter att jobba med det här om alla kunde fylla i den här enkla blanketten i tid.

CHRISTER BERG

Sommarmusiken i Åtväders gamla kyrka fortsätter på onsdag då Åtväders gästas av musikanter från Björnsäter. De medverkande utgörs av organisten Anne Gustavsson, gitarristen Henrik Bertilsson och sångerskan Elna Andersson, på programmet står bl a folkvisor, Cavatina och orgelverk av Pachelbel.

11/7

Järnvägsbanan nedläggningshotad

Kommunen ger sig inte Gör egen trafikmätning

Västerviks och Åtvidabergs kommuner genomför den här veckan och under en vecka i höst egna trafikmätningar på bandelen Linköping—Västervik. Man samlar material för förnyade ansträngningar att behålla järnvägen

I Västerviks och Åtvidabergs kommuner jobbar man vidare med problemet att övertyga SJ om värdet av järnvägen mellan Bjärka—Säby och Västervik. Den här veckan har man satt i gång egna trafikmätningar.

Mätningarna som kommit till på initiativ av Västerviks kommun äger rum den här veckan, dvs en renodlad semestervecka, och under en mera normal vecka i höst. Åtta personer kommer att räkna samtliga passagerare på bandelen.

— På det här viset kommer vi att få fram ett exakt antal passagerare, säger planeringssekreterare Bengt Wind i Åtvidaberg. Den metod som SJ använder innebär att en del personer som gör utvikningar från den tänkta resvägen inte kommer med i statistiken. På det viset hade man t ex häromdagen missat en grupp om ca 30 personer.

Till följd av ett riksdagsbeslut har bandelen Bjärka—Säby—Västervik hamnat utanför det sk riksnätet. Som följd har den här sträckningen blivit nedläggningshotad.

I Åtvidaberg och Västervik har man reagerat med skrivelser till

SJ. Man har fått stöd av länsstyrelserna i Östergötland och Kalmar län som skickat likalydande brev till kommunikationsdepartementet med krav på att banan rustas upp, och får fler turer med en tidtabell som är anpassad till arbets- och skolresor.

Vidare har centerpartisten Anna Wohlin—Andersson talat sig varm för järnvägen i riksdagen och även föreningen Rädda järnvägen har engagerat sig i bandelen.

Enligt mätningar som gjordes i mars 1980 reser varje dag drygt 300 personer på bandelen. Redan det är mer än på många bandelar som förts till riksnätet.

Dessutom har kommuner och länsstyrelser påpekat att en ändring av tidtabellen skulle ge ytterligare ca 250 personer möjlighet att utnyttja järnvägen. Med den nuvarande tidtabellen är det många pendlare och skolelever som måste ta sig till skolor och arbetsplatser på annat sätt.

Och i Västervik och Åtvidaberg jobbar man nu vidare. Man hoppas att de nu påbörjade trafikmätningarna skall ge ännu bättre underlag till förnyade övertalningsförsök med SJ.

CHRISTER BERG

Politikerna i Åtvid studerar festplatser

Ett källarinbrott har under de senaste dagarna förövats på Metallvägen. Någon hade bant upp en dörr och sedan stulit en bormaskin värd ca 200 kr.

Tjurkalvarna tillbaka. På tisdagen återfanns de fem tjurkalvarna som i förra veckan försvann från ett bete i Åsebo söder om Åtvidaberg. Det visade sig att djuren inte stulits utan själva tagit sig ut ur inhägnaden sedan en märkla lossnat i staketet. Det var en privatperson som upptäckte kalvarna vid ett ödetorp ett par kilometer från sin rätta hemvist.

Rekord i Föltoorp. EFS:s missionsförening i Grebo-Värna anordnade på lördagen sin årliga missionsauktion vid Föltoorps skola. Över 100 besökare hade samlats på skolgården där Allan Roseberg klubbade ut handarbeten i trä och textil. Köplusen var det inget fel på. Själva auktionen gav 6 300 kr. Vidare inbringade kollekten till EFS yttre mission 775 kr. Sammanlagt gav hela evenemanget ca 8 000 kr, vilket är rekord. Kretsens pastor Hans-Eric Hägg talade och en sångkör sjöng.

De förtroendevalda i sociala centralnämnden i Åtvidaberg håller som bäst på att studera alkoholmissbruket där det pågår. Dvs man åker ut till festplatser för att uppleva det eventuella fylleriet på ort och ställe. Det hela är något av en försöksverksamhet utan särskilt uttalad målsättning.

Det var förra året som man i nämnden diskuterade möjligheten att införa något slags jourtjänst eller beredskap på kvällar och helger. Det var ett önskemål som kommit fram sedan förra årets knarkhärva i Åtvidaberg uppdagats.

Man beslöt då att på försök ha en viss beredskap sådana dagar när det kan tänkas att det uppstår oro i samband med större fester. Beredskapen skulle upprätthållas av en tjänsteman och en förtroendeman. Den senare skall ställa upp helt utan ersättning.

Tills vidare räknar man med att det handlar om ett tiotal tillfällen om året. Nu senast var tre politiker med på Falerumsfesten. Då kunde på grund av semestrar

ingen tjänsteman vara med. Något som förstås upplevdes som en brist, eftersom det bara är en del av tjänstemännen som har rätt att göra vissa ingripanden.

De tre politikerna var med under hela kvällssessionen i Falerum och väl det. Som enda ersättning fick de betalt för resan.

I samband med sociala centralnämndens social- och serviceutskotts sammanträde på tisdagen redogjorde de tre för sina intryck. Alla var överens om att det fanns ett ungdomsfylleri. Men man hade olika åsikter om hur allvarligt fylleriet skulle bedömas. Några beslut fattades inte i utskottet. Men diskussionen var livlig.

Sociala centralnämnden har inte beslutat hur länge den här försöksverksamheten skall pågå. I första hand skall den pågå året ut och sedan får man ta ställning till hur man ska göra i framtiden, beroende på vilket värde ledamöterna tycker beredskapen har haft.

— Det är ju inte fråga om att ge ledamöterna polisiära uppgifter, säger socialchef Tord Nilsson. Utan mera att de själva skall skaffa sig en uppfattning om hur det kan gå till. Att prata med arrangörer, polis och festedeltagare. Att samla erfarenheter. Jag tror det kan vara nyttigt för förtroendemännen att komma ut och därigenom få mer verklighetsnära underlag för sina framtida beslut.

CHRISTER BERG

MIDSOMMAR 1912 Herrskapet Theorell på Burenskiöldska fideikommisset Borkhult uppvaktades på midsommarafton 1912 av bl a de här karlarna. Den glade gentlemannen längst till höger heter Lars Hollander och är farmors far till Anne-Marie Duktig i Åtvidaberg, som skickat in bilden

sommar namn

18
7

Mångsysslare med tusen idéer

□ □ Det gäller att hänga med för omgivningen när den har att göra med villervallaren och mångsysslaren PETER OHLIN.

För han har tusen idéer. Men de ska genomföras prompt. Allt som tar tid är tråkigt och gammalt. Som det här med Falerumsfesten, den ekonomiska ryggraden för Falerums IF. I år 60-årsjubilerade festligheterna och då skulle det bli något extra, tyckte Peter fick fotbollsspelarna att sjunga in en skiva. Fick Olle Söderbäck att rita ett vykort. Fick posten att ställa till med särskild stämpel. Fick folk att jobba dubbelt. Osv osv. Festen blev förstås en succé. Peter Ohlin är 24 år och festgeneral sedan mitten av 70-talet.

MUSIK

Figaro på Drottningholm

Figaros bröllop, som hade premiär i onsdags på Drottningholmsteatern, är en fullträff, en ny stor framgång för Arnold Östman. Den sedvanligt rätt torra premiärpubliken var smått entusiastisk efter den charmiga, väljudande och i sina stycken mycket roliga föreställningen.

Den inledande uvertyren var magnifik. Snabb, spirituell med en nästan sensuell värme i klangen från barockinstrumenten. Över huvud taget är ensemblet i förgrunden i Figaros bröllop. Med små eleganta rörelser ledde dirigenten orkestern till en närmast fullödig prestation.

Rollerna på scenen besätts dels av erfarna skickliga sångare, dels av unga fräscha begåvningar. Nyligen pensionerade Erik Saedén imponerade stort med varm mäktig bas och härlig utstrålning. Sylvia Lindenstrand i rollen som greve Almavivas hus-

tru är ett proffs och hennes sköna aria i andra akten bedårade.

Torbjörn Lilliequist (Basilio) var oerhört säker och rolig. Amerikanskan Georgine Resick lyfte upp kammarjungfrun Susannas otacksamma roll till skön höjd, Mikael Samuelsson som Figaro och Per-Arne Wahlgren som greve Almaviva visade sig vara skickliga sångare men med viss anonymitet i sitt dramatiska utspel.

Scendebut var det för 23-åriga sopranen Ann-Christine Biel som med sin tolkning av pubertetspagan Cherubin sannolikt fick sitt stora genombrott. Bl a ett strålande glatt skådespelande.

Sammanlagt ges endast nio föreställningar på Figaros bröllop. Men eftersom TV 1 ska spela in Figaro får hela svenska folket möjlighet att se denna underbara komiska opera så småningom.

CHRISTER BERG

Sista helgen i augusti

Fem timmar Åtvid i riksradion

Det kommer att bli mycket Åtvidaberg i riksradion sista veckoslutet i augusti. Planeringen inför de tre programdagarna har pågått en tid. Det är mycket som ska klaffa för att få ut sex program om sammanlagt närmare fem timmar i etern. Det är Riksradios Norrköpingsredaktion som står för programdagarna i Åtvid.

Av de sex programinslagen blir det fem direktsändningar. Det hela börjar vid lunchtid på lördagen då Bruksoktetten under ledning av Hans Malmquist konserterar från musikpaviljongen på Klockarängen. Skulle det regna sänds programmet från Kammarboskolan.

På eftermiddagen sänds popprogrammet Discorama med Kaj

Kindvall från Sporthallen och en timme senare samtalar Bertil Norlander med Gösta Adelsvärd om Åtvidabergs brukshistoria från trappan till Brukskontoret.

Gott till kaffet

På kvällen sänds ett timplågt program från Folkets hus. Sommarverandan heter programmet som har Lars Rundgren som producent, Lars Rundgren producerar också lördagens sista inslag från Åtvid, Godnattkabaré. Det programmet spelas in redan på fredagen på hotell Stallet. Medverkande är skådespelare från Länsteatern. Publik rekryteras från ortens golf- och Rotaryklubbar som under kabarén undfångas med kaffe och exklusiv kaka.

Programdagarna avslutas på söndagen då det blir direktsändning från högmässan i Åtvids gamla kyrka.

ÅTVIDABERG

Hannäs VI unga-klubb har anordnat ett fyradagars läger på Hästnäsudden vid Vindommen i Hannäs. Tio ungdomar deltog. Ledare och ansvarig var Ing-Britt Solvestad. Deltagarna levde friluftsliv och svarade själva för matlagning liksom för olika programpunkter. Även föräldrar har varit på besök.

Åtta sökande till socialchefstjänst

På fredagen utgick ansökningsstiden för den ledigförklarade tjänsten som socialchef i Åtvidaberg. När bara ett fåtal timmar återstod av dygnet hade man fått in ansökningshandlingar från åtta intresserade.

Dessa är socialchef Uno Andersson, Gnosjö, tf avdelningschef Christer Carlsson, Hästveda, socialchef Agne Nilsson, Perstorp, socialkamrer Bengt Nyström, Eksjö, socialchef Per-Olof Renefalk, Bålsta, avdelningschef Leif Sjöholm, Vetlanda, bitr socialchef Göran Stigner, Vaggeryd, och avdelningschef Hans Thyren, Älta.

Skatteutfallet i Åtvid. Prognossiffrorna för skatteutfallet i Åtvidabergs kommun när det gäller 1981 års taxering visar att skattekraften i kommunen inte tycks öka i takt med medelskatte kraften i riket. Enligt kommunförbundets prognos ökar medelskatte kraften med 7,5 procent och för Åtvidabergs del ligger ökningen preliminärt på 5,6 procent. I augusti kommer ett säkrare prognosmaterial och först då kan det vara dags att närmare studera verkan av skatteutfallet, menar drätselchef Swenolof Lindblad. Men med dagens siffror som grund finns ingen särskild anledning till oro.

Färre hundar. Vid halvårsskiftet hade hundägarna i Åtvidaberg betalat den obligatoriska hundalappen för 930 hundar. Det är en minskning med 20 sedan den första januari. Men ännu återstår förstås några månader av året innan man kan göra en helt rättvisande jämförelse.

20/7

Templet vid Bysjöns södra strand ingår i det stora sammanhängande jordbruksområde väster om Åtvidabergs tätort, som enligt förslaget till markdispositionsplan undantas från praktiskt taget allt nybyggande

I förslaget till markdispositionsplan för Åtvidaberg är det främst två områden där marken huvudsakligen används för jordbruk, som restriktionerna för bebyggelse väntas bli mycket hårda. Det gäller dels det känsliga partiet kring Bysjön-Glan och upp mot Örens sydände, dels ett parti vid Viggebyholm i Grebo.

I princip blir det bara tillåtet att bygga för jord- och skogsbrukets behov. Förutsättningarna för att driva jord- och skogsbruk ska bevaras. Inskränkningar kan också i dessa fall ske om några delar förordnas som naturreservat. Sådana förordnanden är aktuella på de här platserna.

Men någon annan bebyggelse kommer inte att tillåtas. Vore sig det gäller åretruntbostäder, fritidshus eller anläggningar för friluftsliv.

Motivet i planförslaget till de hårda restriktionerna är det starka naturvårdsintresset.

Naturvård stoppar byggande i Åtvid på viss åkermark

Viggebyholmsområdet har utpekats som ett riksintresse. I det ekrika området förekommer den utrotningshotade mellanspetten.

Det gör den också i det sammanhängande området mellan Bysjön och Mälingsbo, vilket är en av orsakerna till att detta område också undantas från vidare bebyggelse. Även detta område, som innehåller t ex Adels-

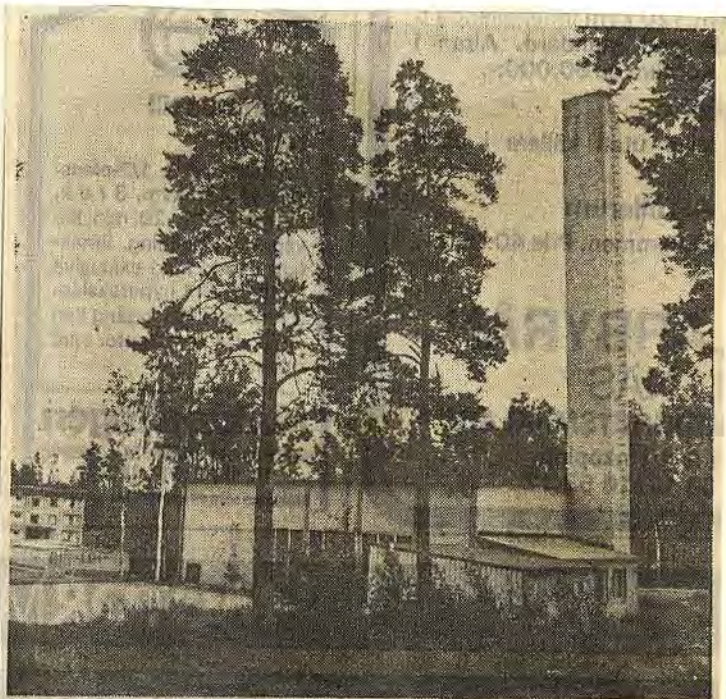
näs, och den värdefulla Malmviksängen, har klassats som riksintressant.

Förutom naturvårdsintressena vid Bysjön-Glan har området stort värde som rekreationsområde. Därtill kommer så en rad kulturaspecter på Adelsnäs slott, Templet, Slefringe herrgård och Malmviksgruvan.

CHRISTER BERG

ÅTVIDABERG

Att det inte alltid är så klokt att förse sin nyckelknippa med sitt eget namn fick en åtvidabergare erfara under veckosluttet. Han tappade sin nyckelknippa på fredagen och när han kom tillbaka på lördagen befanns det att någon minsann hittat den. För inne i lägenheten rådde stor villervalla. Blomkruckor var nerslagna, byråådor utdragna osv. Dessbättre var ingenting stulet. Och litet heder i kroppen hade i alla fall gästerna. För nyckelknippan hade man lagt på ett fönsterbleck. Utan krav på hittelön.

Fjärrvärmecentralen i Eksätter skulle kunna byggas ut för 8 milj och på så vis förse ett betydligt större område med värme. Om centralen skulle eldas med flis beräknas investeringskostnaderna bli minst det dubbla

21/7

Fullt hus vid hembygdsdag i Fröjerum

Initiativet i Yxnerum att ersätta en sommarhögmässa med en hembygdsdag har slagit väl ut. Man började för något år sedan och fortsatte i söndags då det var alldeles fullsatt i Fröjerums missionshus. Det innebär en bra bit över 100 personer.

Initiativet har tagits av de ansvariga i Yxnerums församling.

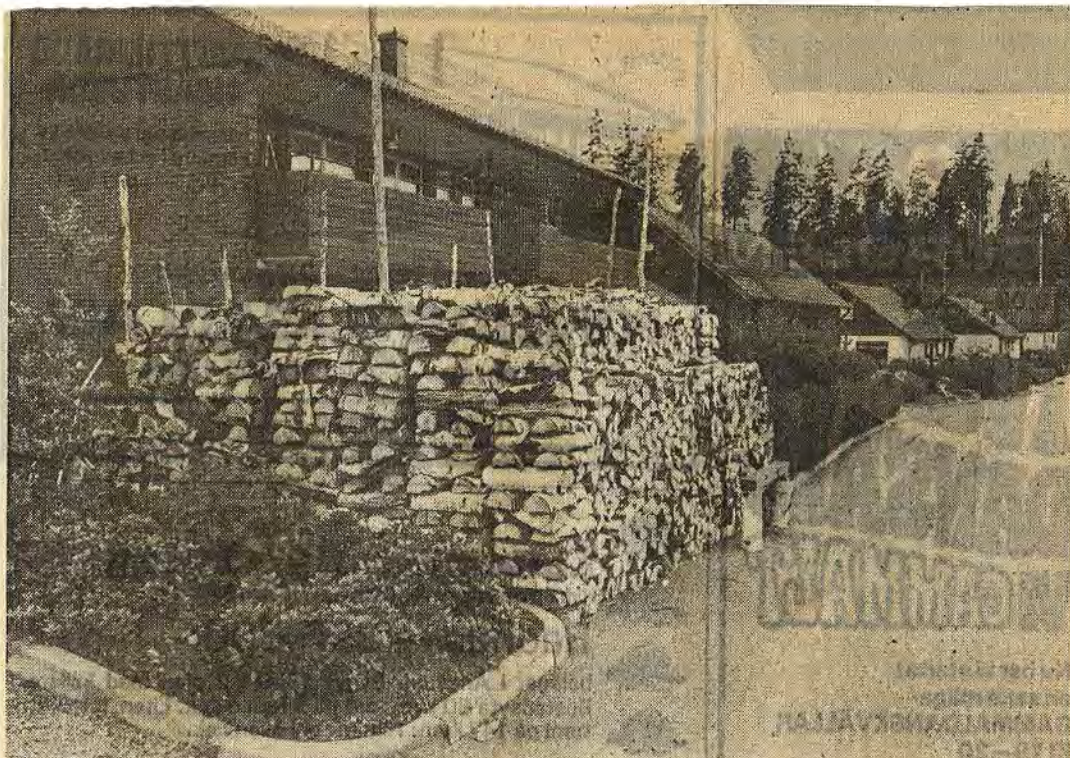
— Det är roligt att så många uppskattar arrangemanget säger kyrkvården Elias Lundh.

Hembygdsdagen inleddes med en friluftsgudstjänst som leddes av komminister Per Boo. Vidare förekom musikunderhållning och för den delen svarade musikerparet Arne och Britta Gustavsson som spelade flöjt och cello.

Årets hembygdstalare var Olle Söderbäck som i sitt föredrag inte bara berörde de små lokala begivenheterna på kulturens och naturens område utan också intresserade åhörarna med det globala sammanhanget och människans plats i universum.

ÅTVIDABERG

Skadegörelse. Under måndagen fick polisen tips om att några personer höll på att ytterligare "utsmycka" bergväggen vid Målbäck vid infarten till Åtvidaberg. Det befanns att det var ett par ungdomar från Stockholm som tyckte sig ha anledning att med röd färg tycka till om motorburen ungdom. Det får man inte göra. Under natten till måndagen hade någon eller några vält ett par av de stora blomkrukorna på Tilasplan. Men här vet inte polisen vilka det är som roat sig.

De flesta villaägare i Åtvidaberg värmer upp sina hus med el eller olja. En och annan har börjat komplettera med fasta bränslen och på sina håll finns försvarliga vedtravar

Energitanke i Åtvid:

Fem centraler för 20 milj värmer nästan hela tätorten

Hur skall man ha det med energiförsörjningen i Åtvidaberg i framtiden? Det är en fråga som kommunpolitikerna, i varje fall en del av dem, ägnar sig åt i sommarvärmen. Lagom till sommaruppehållet låg på kommunstyrelsens bord ett förslag till energiförsörjningsplan för kommunen. Något av "ett utgångsläge för anfall" som energiingenjör Sven-Olof Söderström uttrycker det.

Någon ställning har således inte politikerna tagit. Man vill först diskutera saken i partigrupperna.

Energiförsörjningsplanen innehåller en rad uppgifter om nuläget. Hur mycket energi och av vilket slag som används. Så t ex använder industrin i kommunen 71 000 kubikmeter spån och flis och över 1 600 kubikmeter olja om året för sin uppvärmning. Omräk-

nat i s k wattimmar går det i hela kommunen åt 350 000 miljoner wattimmar varje år. Mängden förbrukad energi väntas också öka.

900 bostäder elvärmda

Vidare får man reda på att nära 900 bostäder i Åtvidaberg värms upp med elektricitet. Av all energi som konsumeras så produceras bara en bråkdel inom kommunen.

De lokala energitillgångarna utgörs främst av skog, skogsavfall och flis. Spillvärmen från industrierna är minimal.

I förslaget har utredaren också tagit upp tankar om ett antal blockcentraler i tätorten. Fem blockcentraler skulle behövas för att värma upp praktiskt taget allt i tätorten utom villaområdena. Dvs i de villaområden som är på gång skulle man väl kunna tänka sig någon form av fjärrvärme.

Över 20 miljoner

I 1981 års penningvärde skulle blockcentralerna kosta över 20 miljoner att bygga ut. För den händelse man som energikälla skulle använda flis tillkommer över 5 milj kr för de dyrare pannorna.

För Åtvidabergs del är förstas flisalternativet aktuellt. På orten finns en av landets största leverantörer av flis. Och trä av olika sorter finns det gott om i trakten.

Utredaren går sedan noga in på de olika alternativen för energiförsörjningen. Fördelar och nackdelar med elvärme, fjärrvärme osv. Dessutom påpekas att det är viktigt att göra noggranna utredningar beträffande kostnader, tillgång till energi osv innan man tar

ställning till vilken väg som ska väljas.

Fjärrvärme förordas

Ur mångs synpunkter förordas fjärrvärmecentraler. Man får ett bättre utnyttjande av bränslets värmevärde och arbetstillfällen skapas.

— Energiförsörjningsplanen kommer så småningom att knytas samman med den energisparplan som vi redan har, säger Sven-Olof Söderström. Vi eftersträvar ett totalprogram för energihushållning.

— Problemet är, fortsätter Sven-Olof Söderström, att alla visserligen är överens om att vi ska minska vår energikonsumtion. Men inte hur. Restriktioner, bidragsregler, normer osv ändras snabbt. För mindre än ett halvår sedan var det "fel" att värma upp hus med direktel. I dag är det "rätt". Så t ex kommer den blivande skolan i Falerum att få direktel vilket innebär att investeringskostnaden sänks med 1 milj.

Central i Eksätter

Redan i höst ska man börja räkna på inrättandet av en blockcentral i Eksätter. Den nuvarande anläggningen har sett sina bästa dagar och förser nu i huvudsak hyreshusen på Metallvägen, Höjdvägen och vid Sunnebotorget med värme. Utbyggd till en blockcentral skulle också Långbrottsskolan och en lång rad hyreshus och villor i området kunna anslutas. Oljan ska om möjligt ersättas med annat bränsle.

CHRISTER BERG

TRANÅS

Sommarmusiken fortsätter i kväll i Åtvids gamla kyrka med ett program med barytonsångaren Gunnar Lindholm och musikdirektör Ingemar Ericsson. De kommer att bjuda på en hel del väckelsesånger. Gunnar Lindholm ska bli sjunga tonsättningar av Wennerberg och Ekberg. Mellan solosångerna spelar Ingemar Ericsson stycken av Boyce, Wesley och Boellmann.

Rekordartat intresse för årets Grebolunk

Grebolunken är ett utpräglat motionslopp, om än ett säreget sådant. Men under största vänlighet och stort jubel från åskådarna är det så här "spurten" ser ut. Alla lagen går i mål samtidigt

Det drar ihop sig till den tredje upplagan av Grebolunken, det dygnslånga terrängloppet i den lilla villametropolen mellan Åtvidaberg och Linköping. Den 21-22 augusti äger festen rum för dem som gillar att springa runt, runt, runt i ett motionsspår. Det är det många som gör.

— Första året, berättar Tage Johansson, som engagerar sig i

det mesta som händer och sker i Grebo, körde vi 24-timmars på försök. Då deltog "bara" 250 personer. Ungefär en från varje hushåll. Statistiskt sett.

Det var 1979 och då kände man bara till ett enda liknande motionslopp i hela Sverige. I dag är det ytterligare en och annan klubb som nappat på idén.

Förra året gick arrangörerna, Grebo IK och Grebo skid- och motionsklubb, ut med bredare marknadsföring. Då fördubblades också antalet lag till tolv och man räknar med att de ca 450 löparna sprang en sträcka som motsvarar Linköping — "foten" på Italien.

— Redan innan vi hunnit annonsera om årets Grebolunk har intresserade börjat höra av sig, berättar Tage Johansson. Textlanthandeln i Askeby, under motot "Kan Tempo i stan, kan vi".

Grebolunken är en utpräglad motionsaktivitet. Meningen är att respektive lag skall hålla sig på fötterna under 24 timmar. Varje lag får ha högst 48 löpare. Särskilt snabba eller många rundor premieras på intet sätt. "Spurten" innebär att samtliga lags löpare springer under målskycket samtidigt och sedan vederbörligen hyllas av sina supportrar.

— Det är härligt att se sammansättningen på lagen, säger Tage Johansson. Det förekommer rena släktlag med fäder, döttrar, farfäder, och svågrar, makor osv. Där är korplag, kvartersgång och Nisses blandning. Undras just vad det blir för märkliga konstellationer i år?

CHRISTER BERG

22
/ 7

Missmyra

Riktig kollosommar för handikappade

Laila med sin konstfullt förfärdigade Kambodjadrake

– Vad det handlar om är att ungdomarna ska få chansen att vara med om en riktig sommarkoloni med allt vad det innebär. Hajker, fiske, utflykter, kanotpaddling osv. Inget får egentligen vara omöjligt för oss för att nå den målsättningen.

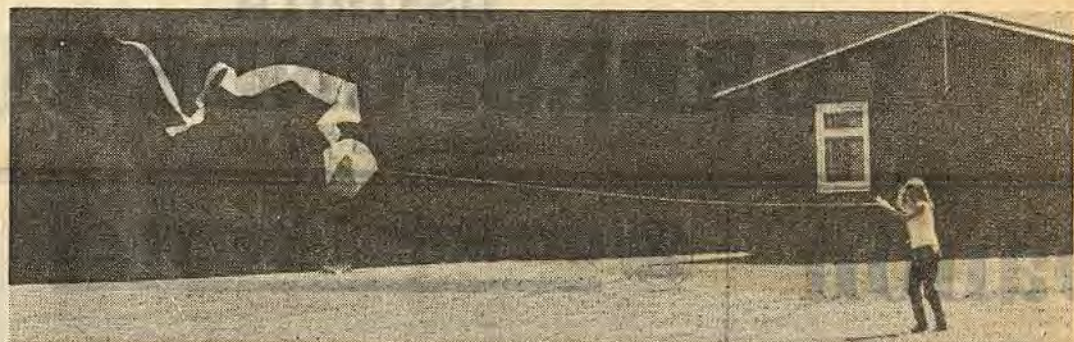
Det säger Kent Johnsson som är föreståndare på landstingets koloniläggning i Missmyra norr om Åtvidaberg. Där ges i sommar sammanlagt ett 30-tal barn och ungdomar tillfälle att vara på kollo under en treveckorsperiod.

Det som skiljer Missmyra från andra sommarkolonier är att man här tar emot unga människor med skilda fysiska och psykiska handikapp. Något som ställer extra höga krav på ledarna.

Fin kontakt

– Men, säger Kent Johnsson, verksamheten på Missmyra fungerar fint. Ledarna, det är förskollärare, fritidsledare osv, har fått en väldigt fin kontakt med ungdomarna. Vår inställning är given: Ett handikapp får inte vara ett hinder för någon.

Förutom att ungdomarna själva kan få en fin tid på Missmyra tjänar verksamheten också ett annat syfte. Föräldrar och andra som normalt sköter om

Högre än så här kom aldrig drakarna. Det räddade ett varmt och härligt sommarväder under drakfesten. Men ack så vindstilla. Det hjälpte inte ens att köra en drake efter bil

– Det är meningen att det här ska fungera som vilken koloni som helst. Ingenting får vara omöjligt för att nå upp till den målsättningen, säger Kent Johnsson, som är föreståndare på Missmyra

ungdomarna kan därmed också få en liten vilopaus.

Nedläggningshot

Missmyraanläggningen ligger mycket naturskönt till vid kanten av sjön Risten. Byggnaderna är låga och det är gott om gräsmattor och lummiga träd och buskar. Diskussioner har förekommit om

en nedläggning av verksamheten. Men tills vidare får den fortgå.

Just nu är man inne i slutet av den andra treveckorsperioden. Omkring 15 ungdomar lever kollo liv tillsammans med lika många ledare plus personal i kök, vaktmästeri osv.

Drakfest

På måndagen hade man ställt till med stor drakfest på grässlänterna. Flera dagar innan hade man jobbat med att tillverka drakar som låg och väntade på gräsmattorna. I alla de former och färger.

Allt var perfekt. Frånsett vindförhållandena. De små lätta vindpustarna räckte inte alls till för att få upp drakarna. Trots att man sprang över gräsmattorna så svetten lackade. Trots att man t o m försökte få upp farten med en bil.

Godisvagn

Men det gjorde nu inte så mycket. För solen var varm och gräset mjukt. Det blev ändå en mycket fin eftermiddag. Till det bidrog förstås inte minst godisvagnen som var laddad med tårter och bullar och saft och kaffe. Allt medan ett gäng spelmän från Åtvid med Nils Ahlin i

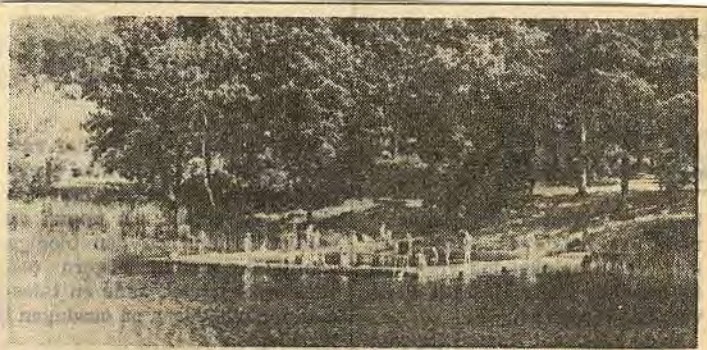

Åh, härligt! Tårter! Några minuter efter att bilden togs var godsakerna ett minne blott

spetsen musicerade så det stod härliga till.

I dansens virvlar och med gräddtårta i bekväm närhet glömde man snart bort att det inte blåste och att de inbudna gästerna från Kalvudden aldrig kom.

CHRISTER BERG

Vattenkvaliteten är bra på flertalet badplatser i Åtvidaberg. I vissa fall t o m så bra att det skulle kunna användas som dricksvatten. Riktigt så fint är det dock inte vid Kanonkullen i Åtvid där den här bilden är tagen

Bra badvatten förutom i Risten

Badvattnet är fint i Åtvidaberg. Med ett par undantag. På ett par platser är vattnet utomordentligt rent. Så rent att det t o m skulle klara normerna för dricksvatten. Fast å andra sidan är badvattnet mindre bra på några ställen i Risten.

Hannäs och vid Örnbadet utanför Åtvid. Tjänligt badvatten är det också i Önn vid Kvarnvik, vid Lundbybadet i Grebo och även vid Kanonkullen vid Bysjön i Åtvidaberg.

Såväl juni- som juliundersökningarna visar att badvattnet i sjön Risten i norra kommundelen är av något sämre beskaffenhet. Vid Byrum och Brotorp anges vattnet som med tvekan tjänligt som badvatten.

– Vi håller på med en grundlig undersökning av föroreningskällorna runt sjön Risten, säger hälsovårdsnämndens ordförande Lars Nestor. Vi vet att det med den kraftiga nederbörden kommit ut en del från gödslande åkrar och att en del gödselvärdsanläggningar är otillfredsställande. Åtgärder är på gång.

CHRISTER BERG

Det här framgår av de mer eller mindre kontinuerliga provtagningar som hälsovårdsnämnden gör. Det finaste värdet vid provtagningen i början av juli fick man vid en badplats vid sjön Såken i Yxnerumstrakten. Där var antalet coliforma och termotabila bakterier i badvattnet färre två per 100 ml. D v s knappt mätbart.

Nästan lika fina värden uppmättes i Domarvik vid Grävsjön i

Tomgångsförbud i Åtvidaberg

Häromåret skrev Christina Andersson en insändare i Correspondenten där hon tyckte det var bedrövligt med alla avgaser som bilarna spyr ut. Lite bättre skall det i alla fall bli. För nu har man i Christinas Åtvid infört förbud mot tomgångskörning

Åtvidaberg har fått en ny hälsovårdsordning som ersätter den gamla från 1972. Den stora nyheten är införandet av förbud mot tomgångskörning. Så från och med nu får inte ett stillastående motorfordon hållas i gång längre än tre minuter.

Förbudet gäller inom alla tätorter i kommunen. Undantag görs förstås om man skulle befinna sig i en trafikkö, vilket dock inte tillhör vanligheterna i Åtvidaberg.

I övrigt innehåller den lokala hälsovårdsordningen saker som t ex

att gäst på hotell och pensionat ska få helt och rent sänglinne minst en gång var fjortonde dag;

att i herr- och damfriseringar rakkniv, kam, borste, sax och andra redskap skall rengöras innan de används på nytt;

att gödsel från svin, fjäderfä och mink endast får användas i ringa omfattning vid gödning inom hälsovårdstättort;

att flyttfirmor skall se till att fordon, emballage, skyddstäckan mm är fria från ohyra;

att man inte får ha t ex getter, svin och fjäderfä inom tätorterna;

att avloppsvatten inte får avledas till sjön Ören, åtvidabergarnas vattentäkt.

CHRISTER BERG

ÅTVIDABERG

Nu är vattnet i Gärdserum åter drickbart. Det var i samband med kraftig vårflod som några hushåll i Gärdserums kyrkby fick sitt dricksvatten förorenat. Sedan dess har åtgärder vidtagits vid en gödselstad så att en upprepning inte kan inträffa. Hälsovårdsnämnden har vid provtagning nu kunnat konstatera att vattnet åter är tjänligt och kan användas som dricksvatten.

24
17

Oidentifierad plåtbit under rosorna i Kivik

— I över 40 år har jag frågat vänner och bekanta och en massa andra människor om de vet vad det här är för något. Men ingen har kunnat ge besked. Tyvärr. För jag har inte blivit mindre nyfiken med åren.

Det sade Sven Carlsson i Ätvidaberg när han häromdagen visade upp en liten oval bronserad metallbit på lokalredaktionen.

— Året var 1940 och vi höll på att gräva förbindelsegångar i Kivik i sydöstra Skåne. Jag och en kamrat hade kommit in i en trädgård och grävde som bäst på nära två meters djup under några rosenbuskar. Då stötte jag på något som först verkade vara en barkbit. Men det var hårdare än så.

På resterna av en träram satt plåten fast. När Sven Carlsson putsade på föremålet framträdde en del konturer. Bilden föreställer sjömän som i häftig storm räddar vad som räddas kan från ett förlist skepp. Av allt att döma handlar det om ett handelskepp från 1600-talet.

Längst upp står texten: Under bergning af Kongl: Frivillig: Dykeri Compagni.

Sven Carlsson berättar också att runt omkring föremålet låg en del ryska mynt.

— Men hur i all sin dar har den här plåtbiten kunnat hamna där den låg. Det skulle man bra gärna vilja veta. Och ännu hellre hur gammal den är och varför den präglats. Det kunde inte ens en antikhandlare berätta, trots att han bjöd rätt bra, slutar Sven Carlsson.

CHRISTER BERG

* * *

Så här ser Sven Carlssons fynd ut

ÄTVIDABERG

Resa i det blå med Ätvids PRO

Traditionellt anordnar Ätvidsbergs pensionärsförening varje sommar en mystisk resa under namnet Resan i det blå. Arrangemanget ägde rum på onsdagen då närmare hundra medlemmar anförda av reseledare Eric Larsson for i väg i två bussar.

Färden gick via gamla Riksettan till Gränna och över till Visingsö där guiden Ingrid Henriksson mötte. Hela ön utforskades varvid en hel del tid ägnades åt Tempelgården och Per Brahes kyrka.

Därefter åkte man till Västana där baron von Otter underhöll med ett nästan tims långt program om Ernst Rolf och Karl Gerhard.

Trots tips och vinkar var det ingen bland de rekordmånga deltagarna som förrän precis vid framkomsten kunde säga vilket som var den mystiska resans mål.

Sommarmusiken i Ätvids gamla kyrka på onsdagen samlade närmare 80 åhörare. För programmet svarade barytonsångaren Gunnar Lindholm, organisten Ingemar Ericsson och komminister Bo Linnros. Gunnar Lindholm sjöng ackompanjerad på piano av Ingemar Ericsson en rad sånger av väckelsekaraktär av bl a Ekberg och Malotte. Ingemar Ericsson framförde på orgel mindre stycken av James, Wesley, Boyce och Boëllmann. Melan avdelningarna läste Bo Linnros valda texter ur Psaltaren och psalmboken.

Kulturarv förs vidare

Åtvidsbo med trä i blodet lär ungdomar slöjda i ene

— Jag arbetar inte för pengar. Vad ska jag med dom till? Kan jag lära ut nånting från gamla tider, då är jag nöjd. Det säger Einar Edström, 72-årig pensionär och sedan fyra år bosatt i Åtvidaberg.

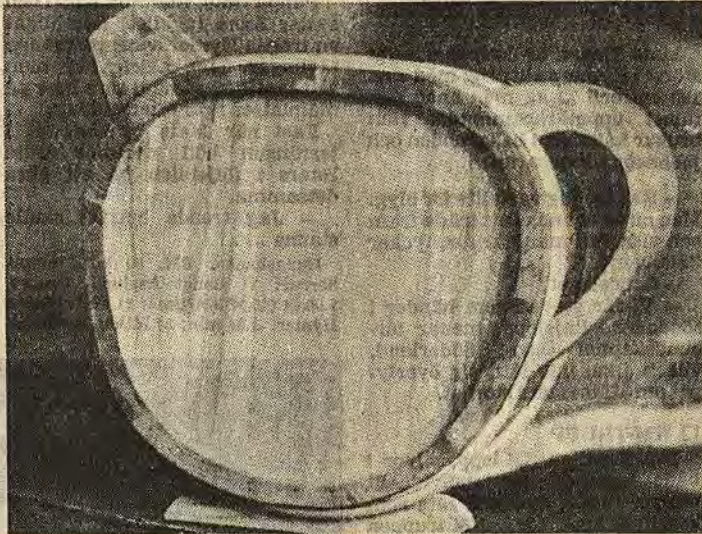
Han är något av en mångsysslare, men ägnar sig numera åt att slöjda och arbeta med eneträ. Många ungdomar har sökt sig till Einar för att få del av hans kunnande.

— Jag brukar ha så där en tio elever åt gången, säger han. De flesta är riktigt unga.

Einar Edström kommer närmast från Forsaström i Gärdserum. Han har bott på många platser men aldrig haft svårt att trivas och tycker det går bra att bo inne i centralorten. Träet har han i blodet. Därom vittnar handsnickrade möbler, lampor och annat som pryder väggarna. I sin ungdom byggde han båtar. Ända upp till åtta meter långa. Den första ekan byggde han för egen räkning.

— Då var jag bara 14 år, berättar Einar. Sen dess har jag byggt och sålt många. 35 kr fick jag för den första ekan och då släppte jag till virket. Det kostade ju förstås inte mer än tre kronor.

Han börjar samtala om gamla tider och gör jämförelser hur förändringens vindar har blåst. I mitten på 20-talet arbetade han på Borkhults fidekommiss.

Den här vattenkannen är ett vackert prov på vad man kan göra av ene

— Då hade jag 30 öre i timmen. Det var tio timmars arbetsdag. Förtjänsten var inte så stor.

Fick man mera för pengarna då?

— Det är mycket lättare att få ihop pengar i dag, säger han. Även om det mesta är dyrt, så går det fortare att tjäna ihop till det man vill ha.

En cykel kostade på den tiden 150 kr och skulle man ha en ny kostym gick det åt en hundring och så skulle en ju leva med. Inte var det så lätt alla gånger, menar han.

Min mormor hade 12 kr i kvartalet i pension. Nu går det

ingen nöd på oss pensionärer. Det är många som klagar, men vi har det bäst av alla.

Härömdagen var det utställning i lägenheten hos Einar. Redan i tamburen doftade det friskt av eneträ, som var materialet till alla de fina prydnads- och nytto-saker som stod uppställda. Inte utan stolthet förevisade han vad duktiga elever åstadkommit. Själv hade han inte så mycket.

— Jag hinner inte med och får jag något färdigt så vill folk köpa av mej. Det mesta ger jag bort. Många frågar hur mycket jag tjänar. Och hur mycket jag beta-

lar i skatt. Då brukar jag tala om att jag satsar en tusenlapp om året och av det går allt till staten. Men vad gör det?

— Vad ska jag med pengar till? När en månad gått får jag nya. Jag har min pension och den lever jag gott på.

Vilka är det som kommer för att lära sig detta fina hantverk?

— De flesta är ungdomar. Riktigt unga, i tioårsåldern. Att lära gamla är ingen idé, menar han. Har de inte lärt sig något medan de var yngre är det meningslöst.

En skolklass kommer på besök och det är ett sorl av glada röster. Han har ofta påhälsning av skolbarn. Farbror Einar har blivit ett begrepp, säger klassläraren. Han är alltid med när vi har våra julfester. Då har han med sej presenter till hela klassen, fyller någon i.

— Det är roligt med barn och ungdom, säger Einar, som går under namnet "kompisen".

Han har också haft besök av slöjdlärare, som trots sin utbildning hade en hel del att hämta hos en som är självlärd. Det är inte så många som kan något när de börjar. De tycker det är svårt, berättar han. Vartefter de lär sig blir det roligare och lättare också för den delen.

Einar Edström är nöjd med livet. I en tid då många kverulerar ser han ljus på tillvaron. Han har ett kunnande, som ska leva vidare genom de unga, som visar sådant intresse och vill lära sig något från den gamla goda tiden.

BRITA PETERSSON
Foto: CHRISTER BERG

— Det är nåt visst med trä. Det tycker inte bara jag utan också de som kommer hit för att lära sig. Det säger Einar Edström, som tagit som uppgift att föra ett kulturarv vidare

25/7

Magnus Ahl är en av Einar Edströms elever. Magnus har bl a gjort den här stövelknekten som fanns med på utställningen och som han glatt kunde förevisa för sina klasskamrater i 4 A under ett studiebesök

Åtvidspolisen kritisk till vintermörka gator

25/7

Om det nu är alldeles nödvändigt att spara genom att släcka gatubelysningen så bör kommunen ur bl a trafiksäkerhetssynpunkt åtminstone lämna belysningen tänd på genomfarten och på en del gator och parkeringsplatser i centrum.

Det anser polisstyrelsen i Linköpings polisdistrikt i ett yttrande till Åtvidaberg. Yttrandet har lämnats sedan kommunen har övervägt att besluta om att hålla all gatubelysning släckt i Åtvidaberg från midnatt och till kl 4.30 under tiden 15 augusti-14 maj. Genom den åtgärden skulle kommunen kunna spara ca 60 000 kr.

Redan i sommar har man i Åtvidaberg liksom i en del andra kommuner i landet haft gatube-

lysningen helt släckt. I Åtvid har detta inneburit ca 26 000 kr i besparing. Detta tillsammans med att elleverantören inte behöver göra så många lampkontroller betyder en årsbesparing på 110 000 kr.

Tillstyrker

Polisstyrelsen tillstyrker släckning under vinterhalvåret under förutsättning att beslutet avser en begränsad tidsperiod. Man fördrar också en noggrann uppföljning av konsekvenserna av åtgärden.

— Det är nämligen polisstyrelsens uppfattning, skriver man, att om släckning medför ett ökat antal trafikolyckor och ökad brottslighet i övrigt så innebär besparingen endast en icke önskvärd kostnadsövertäring.

— Hittills har det inte inträffat vare sig några trafikolyckor eller inbrott som man direkt kan hän-

föra till den släckta gatubelysningen, säger polisinspektör Knut Tingebjörn i Åtvidaberg. Men å andra sidan är det mycket svårt att säga vad som är orsak och verkan. Ta t ex inbrottet i Getingen för några veckor sedan. Ingen har sett eller hört något. Hade inbrottet kunnat ske på det sätt som gjordes om belysningen varit tänd?

Många klagar

Knut Tingebjörn pekar också på att många människor ringt till polisen och klagat på det mörka Åtvid. Vidare ser man en tendens till ökningen av antalet cykelstöld-der.

— Den gångna perioden har ändå varit relativt ljus, säger Knut Tingebjörn. Vi går en mörkare årstid till mötes. Man måste kanske också ta hänsyn till en annan sak. Bliägare får nämligen inte parkera sina bilar på obelysta gator utan att ha parkeringsljuset på. Hur många känner till det?

Nej, från polisens sida är man inte särskilt förtjust över det här sättet att spara pengar. Trafiknämnden i Åtvid var tidigare i år tämligen kritisk mot åtgärden och pekade bl a på en utredning av trafiksäkerhetsverket. Enligt utredningen ökar mörkerolyckorna med 40 procent.

”Stor förlust”

— Tar man dessutom hänsyn till de ökade olyckskostnaderna, skriver man, så är släckning mycket olönsam. Förlusten blir upp till sex gånger större än vinsten.

Kommunstyrelsen i Åtvidaberg tar ställning till förslaget om släckt gatubelysning nattetid under vinterhalvåret vid ett sammanträde i början av augusti.

CHRISTER BERG

Gatubelysningen i Åtvid har varit släckt i sommar och nu funderar man på att hålla den släckt vissa nattimmar även i vinter. Ett förslag som dock inte mottas med någon större entusiasm

Knut Carlsson har begärt entledigande från sitt uppdrag som kommunrevisor. Han behåller uppdraget som överförmyndare i Åtvidaberg. I kommunen finns fyra av fullmäktige utsedda revisorer. Knut Carlsson var gruppens ordförande.

Ungefär två kubikmeter olja om året kan sparas genom att lägga om taket på brandstationen i Åtvidaberg. Det har centrala byggnadskommittén rä-

ut mycket ålig isoler-
ille kost

Straffdramatik i Dackecupen

Det har varit stor dramatik på Dackevallen den här veckan innan man fått fram finalen i Dackecupen. På tisdagen spelade hemmalaget Falerums IF oavgjort 2-2 mot Gamleby. Man var tvungen att ta till straffsparkar där gästerna visade sig dra längsta

strået och vinna med 5-4. Anmer spännande var det i torsdags när Tyllinge först efter stora problem gick vidare till final. När det återstod tio minuter av matchen mot Sturefors ledde man med 3-0. Men Sturefors hann utjämna

innan slutsignalen. Straffsparkarna tog lång tid. Tyllinge vann dem med 10-9.

I dag lördag spelar först Falerum-Sturefors om tredje pris och sedan blir det stor final mellan Tyllinge och Gamleby.

Försurning undersöks i Åtvids alla sjöar

Hälsovårdsnämnden i Åtvidaberg har inlett en stor undersökning av försurningsgraden i sjöarna i kommunen. För några år sedan utfördes en liknande mindre undersökning av fältbiologerna. Den här gången tar nämnden hjälp av deltagarna i en studiecirkel som satts i gång av socialdemokratiska förenings miljövårdsgrupp.

I studiecirkeln ägnar man sig åt just undersökningar av försurningsgraden i sjöar och vattendrag. Analyserna av vattenproverna görs vid kommunens reningsverk. Som ersättning har

hälsovårdsnämnden lovat att betala kostnaderna för resorna.

Genom studiecirkeln har prover tagits på ett hundratal sjöar. Ungefär lika många har fått besök av hälsovårdsnämndens ordförande Lars Nestor. Nu återstår 70-80 sjöar.

Framåt höstkanten kommer hälsovårdskontoret att göra en sammanställning av proverna. Men redan nu kan vi säga att det ser relativt gynnsamt ut i Åtvidaberg, säger Lars Nestor. Bara några enstaka sjöar visar upp stark försurningsgrad.

Det är avsikten att man i framtiden med jämna intervaller ska göra lika grundliga undersökningar av sjöarna.

ÅTVIDABERG

Olympiaden inställd. Ett våldsamt regnoväder tvingade Åtvidabergs DHR-avdelning att inställa årets olympiad i sommarhemmet, Smedstorp. Evenemanget skulle på lördagen äga rum för andra året. Men nu hann man inte med mer än tipspromenaden. Sedan började det spöregna och åska och man fick flytta inomhus. Blixten slog ner i närheten så strömmen gick. Men med tända stearinljus på borden hade man ändå en mysig eftermiddag. Eventuellt genomförs övriga grenar i olympiaden som pilkastning, bollkastning m m som alla kan vara med i senare i år.

Dackecupen Gamlebys

Med en 2-0-seger mot Tyllinge tog Gamleby på lördagen tämligen komfortabelt hem årets upplaga av Dackecupen. Finalen bjöd på hyggligt spel utan speciell dramatik. Annat var det i semifinalerna där det gick åt sammanlagt 30 straffsparkar för att sära kombattanterna åt.

Med sitt piggare anfallsspel och säkra försvar var Gamleby det klart bättre laget och fullt värdigt sin andra inteckning i vandringspriset. Målen tillkom i andra halvlek genom Mikael Rydholm på en läcker frispark förbi muren och sedan Christer Lyngell gjort ett snyggt genombrott.

Tidigare på dagen gjorde Sturefors och Falerum upp om tredjeplatsen. Vårdarna fick finna sig i att komma sist sedan Sturefors i cupens målrikaste match vunnit med 6-3.

Finaldagen kom ungefär 200 åskådare till Dackevallen vilket för arrangörerna betydde att evenemanget gick ungefär jämnt upp. För de deltagande lagen har veckans matcher inneburit fin träning inför höstsäsongen som börjar på lördag.

Resultat i Dackecupen:

Semifinaler: Gamleby-Falerum 2-2 (Gamleby vidare efter 5-4 i straffar); Tyllinge-Sturefors 3-3 (Tyllinge vidare efter 10-9 i straffar).

Match om tredje pris: Sturefors-Falerum 6-3.

Final: Gamleby-Tyllinge 2-0.

CHRISTER BERG

Söderköping mörklagt

Åskan ställde till en hel del problem i Söderköpingstrakten under lördagen och söndagen. På lördagen blev praktiskt taget hela Söderköping utan ström under en timme. Under större delen av söndagen var ett 100-tal abonnenter på landsbygden utan ström vilket innebar avsevärda problem för en del lantbruk med stora besättningar mjölkkor. Orsaken till att det tog så lång tid att få igång elleveranserna var ett fel på fjärrmanövreringen från Forskrafts ställverk i Åtvidaberg. På söndagen engagerades all tillgänglig personal för att få igång elleveranserna igen.

25/7

EN PRAKTFULL KUNGSLILJA har Märta Nyström på Stenhusgatan i Åtvidaberg. Det är inte utan stolthet hon visar upp den för vänner och bekanta. Förra året, berättar hon, bar den 21 blommor. I år har jag räknat till 31 och dessutom är det tolv på ett nytt skott. Särskilt om kvällen känner man hur härligt liljan doftar.

27
7

Utredare föreslår nedläggning
av Hägerstads nykterhetsanstalt

Modernare vård för moderna alkoholister

Hägerstads nykterhetsvårdsanstalt bör läggas ner. Den fyller inte tidens krav på vårdformer och den ligger alldeles för avlägset. Successivt avvecklas verksamheten, för att helt upphöra 1987.

Det förslaget läggs fram i en utredning som gjorts av kommunförbundets länsavdelning i Östergötland. Utredningen, Institutionsplanering i Östergötlands län, försöker visa vilka institutionsresurser som ska finnas i länet. Dels har man kartlagt dagens resurser, dels lämnat förslag till organisation och huvudmannaskap.

Förutom Hägerstad vill utredarna också lägga ner Solvikshemmet i Ydre kommun. Den anstalten är ungefär lika stor som Hägerstad.

För långt hemifrån

Det huvudsakliga motivet till att lägga ner Hägerstad och Solvikshemmet är att institutionerna inte uppfyller den nya socialtjänstlagens normer om närhet och kontinuitet. Anstalterna anses ligga alltför långt från patienternas hemmiljö. Vistelsen på dessa institutioner blir bara en tids återhämtning. Det är där omöjligt att träna klienterna att ta ansvar för sin egen situation. Att ta aktiv del i samhället.

Gammal ideologi

Vidare menar utredarna att Hägerstad och Solvik är uppbyggda under en tid när vårdideologin var annorlunda, när isolering och passivitet ansågs vara nödvändig.

— Vi tror, skriver man i utredningen, att det är mycket svårt att förändra institutionerna till en nivå som mer svarar mot dagens behov. Vi anser att det är nödvändigt att

Sedan 1946 har det över hundra år gamla Hägerstads slott använts som vårdhem för män med alkoholproblem. På Hägerstad finns 32 vårdplatser och anstalten är socknens största arbetsgivare. Vad anläggningen ska användas till och var de 16—17 anställda ska få nya jobb anges inte i den utredning som vill lägga ner verksamheten

riva ner och bygga upp från början.

Beträffande Hägerstad påpekas visserligen att anstalten kan erbjuda sina gäster mycket fina sysselsättningsmöjligheter och ligger i en väldigt fin miljö. Men det är också allt. Man fortsätter

Hierarki

Hägerstad har en hierarkisk personalorganisation som bygger på att klienten är passiv och inte tar ansvar för sin egen situation. Från början rekryterades klienterna från social-

grupp ett. Dessa efterfrågade konvalescens och fick det. I dag kommer klienterna från andra grupper i samhället, grupper som har behov av andra saker än återhämtning. Institutionen har ej till fullo lyckats anpassa sig efter de nya kraven.

Hägerstad och Solvik föreslås ersättas med mindre behandlingsenheter i främst Norrköping och Linköping. Inte heller med den nya organisationen kommer antalet platser att räcka till för att täcka behovet.

Hannäs väntar nytt bakslag

Tumskruvarna på Hannäs socken har dragits åt ett par varv till. I flera år har ortsbefolkningen slagits för sin lilla skola. I höst väntas politiker i Åtvid ta slutlig ställning till skolans framtida öde. För dagen verkar en kompromiss mest trolig. Dvs att ett par klasser flyttas till Fale- rum.

Det blev också nyligen klart att ålderdomshemmet i Hannäs

läggs ner vid årsskiftet. Det betyder ytterligare en förlust av en handfull arbetstillfällen i Hannäs.

Skulle så också utredarna få igenom förslaget om en nedläggning av Hägerstads vårdanstalt försvinner 16 jobb till. Då återstår inte många arbetsgivare i Hannäs. En träindustri, en mekanisk verkstad, en klädmarknad och några fåmansföretag.

— De människor som ska vårdas är så olika till läggning och behov att de vårdande institutionerna måste vara differentierade. Ju större utbud desto bättre. Utredningens förslag får motsatt effekt. Det anser Bengt Gustavsson med mångårig erfarenhet av alkoholistvård

— Hägerstad behövs. Varför slå ner en institution som bevisligen ryckt upp folk. Dessutom har vi aldrig stått så väl rustade som nu. Få anstalter kan drivas lika billigt som Hägerstad, säger föreståndaren Vincent Melin

Socialnämnden instämmer

Sociala centralnämnden i Åtvidaberg delar den syn som präglar institutionsutredningen. Vi vill framhålla, skriver nämnden i ett yttrande, att utredningen speglar en positiv människosyn helt i socialtjänstens anda. Detta kan inte nog uppskattas.

De nuvarande vårdformerna motsvarar inte den värdeideologi som socialtjänstlagen ger uttryck för. De föreslagna förändringarna synes ge resurser som är väl värda att pröva, anser centralnämnden.

Lättvindigt

Dock ställer sig socialpolitikerna i Åtvidaberg tvivlsamma till

Hägerstads vårdanstalt är belägen i östra kanten av Åtvidabergs kommun. Huvudbyggnaden är ett över hundra år gammalt och säreget slott vid sjön Vindommen. Just den här trakten med sina pampiga ekar, vackra åsformationer, kyrkoruin från medeltiden och de många vikingagravarna har av naturvårdare och kulturintresserade klassats som synnerligen skyddsvärd.

Förutom själva slottet hör till anläggningen byggnader med rum för de intagna, terapilokaler, en verkstad, personalbostad och kontor.

På Hägerstad jobbar 16–17 personer och man har plats för 32 vårdtagare. Enbart män tas emot. Medelåldern ligger på 45 år

förslaget att förändringarna ska vara genomförda 1987. Man menar att utredarna tagit för lätt på de ekonomiska konsekvenserna.

Man pekar också på att en nedläggning av Hägerstad innebär ett betydande avbräck för sysselsättningen på orten och bränner sedan av följande formulering:

— Även om detta inte får vara avgörande för institutionsplaneringen i framtiden är det naturligt att kommunen där institutionen är belägen, personalen och befolkningen på respektive ort reagerar mot en förflyttning.

Men sociala centralnämnden i Åtvidaberg reagerar uppenbarligen inte så.

Hägerstad byggdes åt överklassalkoholister

och för många gäller att de haft mångåriga och svåra problem med spriten.

Hägerstad började fungera som nykterhetsvårdsanstalt 1946 och under flera år utgjordes patienterna av frivilligt intagna med hög social ställning. De kom från hela landet.

Inskränkt

Numera är upptagningsområdet betydligt snävare med tonvikt på Linköping och Norrköping. Till anstalten kommer man dels frivilligt, dels efter beslut om tvångsvård. Kön efter plats på Hägerstad är lång.

Verksamheten finansieras med statsbidrag. Driftsbudgeten ligger på drygt 2,4 miljoner.

På Hägerstad jobbar man mycket med att försöka engagera de intagna med olika aktiviteter. Där finns en mekanisk verkstad som konkurrerar på öppna marknaden med sina produkter och ger ett visst ekonomiskt bidrag till anläggningen. Man arbetar med underhållsarbeten på byggnader och i parken. Trädgårdsarbete, färskötsel, diskning, städning osv förutom alla fritidsaktiviteter som står till buds.

Alla sysselsatta

Praktiskt taget alla på anstalten har någon arbetsuppgift. Just nu jobbar intagna och anställda gemensamt med att uppföra ett stort växthus.

I stället för schemalagda gruppsamtal har man framgångsrikt använt metoden att uppmuntra till spontana samtal och diskussioner om alkoholproblem.

Med alla reservationer för vad statistiken är värd har man vid undersökningar gjorda fem år efter den intagnes vistelse på Hägerstad kunnat konstatera att 25 procent förbättrats märkbart och klarat sig utan myndigheters ingripande.

Text och foto:
CHRISTER BERG

27
7

Häftig reaktion på Hägerstad:

— Ett försök göra om verkligheten efter kartan

— Utredarna medger att planeringen genomförs under stor tidspress och därmed har vissa brister vad avser både dagens läge och mer långsiktiga bedömningar om vårdens innehåll. Det omdömet kan vi instämma i.

— Förslaget verkar vara baserat på modevägor och obestyrkta behandlingsresultat.

Behovet av flexibilitet i vården, dvs ett väl differentierat vårdutbud tycks åsidosättas.

— De föreslagna institutionsmodellerna ser ut som ett försök att göra om verkligheten efter kartan. Eller är det en otrolig cynism som räknar med "naturlig avgång" beträffande icke önskvärda. Ska socialtjänstens port vara stängd för alla dem som inte platsar i idealmodellen?

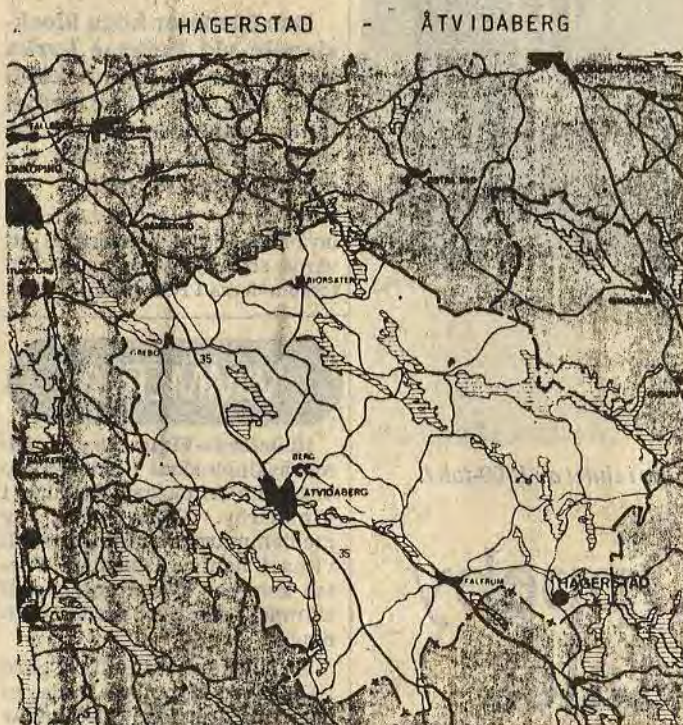
— Omdömet tyder på ett förtuffat ställningstagande hos utredare som saknar kännedom om det verkliga förhållandet. Och — vad värre är — utredarna verkar sakna viljan att erhålla sådan kännedom.

Stor besvikelse

På Hägerstads vårdanstalt avlossar man den ena salvan efter den andra mot kommunförbundets utredning. Det yttlande man avgivit präglas av stor besvikelse.

Författare till yttrandet är föreståndardirektör Vincent Melin och Bengt Gustavsson. Båda med mångårig erfarenhet av alkoholistvård. Den senare har själv varit intagen på Hägerstad i slutet av 60-talet. Därefter har han jobbat på anstalten i tio år, hållit i kamratföreningen och suttit med i ALRO:s styrelse, den enda klientorganisation som är med i alkoholpolitiska rådet.

— Självfallet finns det saker som är bra i utredningen, säger Bengt Gustavsson. För det finns naturligtvis ett behov av små behandlingsenheter nära patienternas hemmiljö. För unga missbrukare med en hemmiljö

I ostligaste kanten av Ätvidaberg ligger nykterhetsvårdsanstalten Hägerstad. I en naturskön kulturmiljö och med ett över hundra år gammalt slott som huvudbyggnad. Nu vill utredare lägga ner anstalten. Som ett av huvudskälen anges just anstaltens läge. Något som de som arbetar på anstalten anser är dess styrka

vård namnet. Men hur blir det för alla andra, kanske flertalet?

Närkontakt med suppgänget

Bengt Gustavsson och Vincent Melin erinrar om att det finns ett stort antal vårdbehövande, ensamma, ungar, fränskilda m fl som supit sig bort från familjetillhörighet, anhöriga, arbetskamrater. Deras närmiljö är suppgänget. Närhetsprincipen, som är så omhuldad i den moderna vårddebatten, skulle i deras fall utgöra ett hinder.

— På Hägerstad har vi berättat de, sedan klienterna i allt större utsträckning börjat rekryteras från Linköping, Norrköping och andra närliggande orter, i samma tilltagande grad haft problem med spritförtäring och införande av alkohol från närmiljön, ett tilltagande sug efter tillfälliga permissioner med åtföljande återfall. I dessa fall är närhetsprincipen av ondo och kan inte anföras som skäl för nedläggning.

Både Vincent Melin och Bengt Gustavsson är starkt kritiska mot utredarnas insinuationer om en gammaldags vård på Hägerstad. Den hierarkiskt styrda anstalten med en organisation som bygger på att klienten är passiv.

— Det stämmer ju inte med verkligheten, säger de. Går det

att i passivitet driva ett kollektiv med alla inomhussysslor, färskötsel, trädgårdsskötsel, egen tvättinrättning, en verkstad med produkter i konkurrens med den öppna marknadens. Till detta en intensiv kursverksamhet och många andra fritidsaktiviteter.

Vidare har man haft personalgruppsammansattnaden med representation från patientsidan sedan många år varje vecka långt innan MBL-förhandlingar någonsin varit på tal. Om hierarki skulle betyda toppstyrning så måste utredarnas förslag bara innebära ett försök att införa en ny hierarki i vården.

— Hägerstad behövs också i framtiden. Det hävdar Vincent Melin med eftertryck. För många vårdbehövande är institutioner av Hägerstads typ den enda möjliga vårdmiljön.

Det finns egentligen inget skäl till nedläggning hur än utredarna försöker motivera det med socialtjänstlagens principer om närhet, flexibilitet och kontinuitet i vården. Vincent Melin och Bengt Gustavsson har dessutom mycket att säga om förslagets kostnader i förhållande till den ekonomiska situationen, om den bristande erfarenheten av de modeller som föreslås, om inkonsekvensen att lägga ner en anstalt när man ändå inte täcker det behov som finns osv.

ÅTVIDABERG

Serien Sommarmusik fortsätter på onsdag i Åtvids gamla kyrka med cellomusik och solosång av Maria Mucchiano-Johansson. Kvällens cellist är musikläraren och förre åtvidadbergaren Gunnar Andersson. Han framför tre satser ur en svit för solocello av Bach. Sopranen Maria Mucchiano-Johansson sjunger sånger av sekelskiftets tonsättarna Eriksson, Nordqvist och Lindberg.

Tomma lekisplatser i Åtvid

— Öppen förskola i stället

I Åtvidadberg finns inte längre tillräckligt många barn i åldern fem och sex år för att fylla ut antalet platser i de fyra deltidsskolorna i tätorten. Det visar en utredning som gjorts på socialkontoret. Därför föreslås nu att en deltidsskola (lekis) upphör. I stället ska lokalerna användas till bl a öppen förskola.

För närvarande har man plats för 160 barn. För läsåret 1981/82 har bara 117 barn skrivits in. Det innebär att man kan klara verksamheten med tre lokaler. Enligt prognoserna finns det heller inget som tyder på att barnantalet i de aktuella åldrarna ökar särskilt mycket före år 1990.

Sociala centralnämnden föreslår att deltidsskoleverksamheten vid Eksätter upphör från och med vårterminen 1982. De barn

som skrivits in i Eksätter överförs till Sunnebogården. De barn som kommer från Nygårdssområdet och går i Sunnebo överförs till Edbergagården.

Öppen förskola

Lokalerna i Eksätter bibehålls enligt förslaget och där inrättas på försök verksamhet med öppen förskola på förmiddagarna.

En öppen förskola har länge varit ett önskemål bland personal och fackliga organisationer. Verksamheten vid en sådan institution bygger på att barn, vuxna och personal tillsammans ska forma den öppna förskolan. Den ska vara ett kontaktcentrum för barn och vuxna. Här ges alltså de inblandade parterna stora möjligheter att själva forma verksamheten.

Sedan några år tillbaka har sociala centralnämnden i fritidsskolan Timmergården i Eksätter i förebyggande syfte bedrivit s k

utvidgad fritidsverksamhet. Anslutningen har varierat. I höstas låg verksamheten nere. I våras hade man ca femton barn med.

Sociala centralnämnden menar att den här verksamheten fyller ett stort behov för bl a barn på låg- och mellanstadiet som får special- och stödundervisning.

Omflyttning

Nu flyttas, enligt förslaget, Timmergårdens verksamhet till Eksättersgården och bedrivs där på eftermiddagarna. På det viset kommer ändå Eksättersgården till full användning. Inte minst genom att lekotekverksamheten som nu är förlagd till Grangården också överförs dit.

De föreslagna förändringarna innebär också vissa ekonomiska fördelar. Enligt utredningen sänks driftskostnaderna för Eksättersgården med i runda tal 85 000 kr till 131 000 kr.

CHRISTER BERG

Länspumpa båt med vågenergi

En självdränerande vågenergipump med ejektor!
 Bakom den litet krångliga beskrivningen ligger resultatet av ett svensk-norskt samarbete. En idégivare i Åtvidaberg och två uppfinnare i Norge som tillsammans löst problemet hur man med hjälp av vågenergi ska kunna driva en vattenpump.

Produkten kan komma att innebära en mindre revolution på båtmarknaden. Om den håller vad den lovar. Ännu finns inga tecken i någon annan riktning.

Georg Holmgren i Åtvidaberg står för idén. En värlänning med ett förflutet bl a som försäljare på Darenas. Numera driver han ett eget litet företag i Åtvidaberg.

— I flera år har jag burit på den här idén, säger han. När så kommunens näringslivsintendent Jan Nordenström och Linköpings tekniska högskola informerade om vad man jobbar med under begreppet "styrd kreativitet" slog jag till.

Kreativ kontakt

Styrd kreativitet innebär bl a att man knyter kontakter mellan idégivare, uppfinnare, konstruktörer, tillverkningsföretag och marknadsförare.

Georg Holmgren kom med sin idé — en vågenergipump. Pumpen skulle vara liten, behändig, underhållsfri, billig osv.

Idén förmedlades sedan till en rad personer i "uppfinnarbanken". Bl a till de båda norrmännen Geir Saetevik och Stefan Irgens i Tönsberg vid Oslofjordens mynning. De båda slog sina huvuden ihop och kunde efter mycken tankemöda, flera misslyckanden och åtskilliga sömnlösa nätter till slut presentera en konstruktion som motsvarade de uppställda kraven.

Pumpen ska fungera i alla upptänkliga lägen. Det finns alltid någon rörelse i vattnet, säger uppfinnaren Geir Saetevik

Med en vågenergipump slipper man börja fisketuren med en halvtimme vid öskaret. Det lovar i alla fall uppfinnarna

Först när samtliga inlämnade uppfinnarförslag gått igenom valdes det norska bidraget. Då knöts den personliga kontakten mellan Georg Holmgren och de båda norrmännen.

Sedan dess har ett intensivt utvecklingsarbete tagit vid och i dag står man redo att ta fram den första prototypen.

Vid sidan av arbetet med själva pumpen har man också jobbat med marknadsundersökningar, patentansökningar, registrering av varumärke, kontakter med tillverkare, banker osv.

— I dag har vi väl lagt ut motsvarande 200 000 kr i arbete och omkostnader, säger Georg Holmgren. Och innan den första pumpen lämnar tillverkningsstadiet lär det handla om 700 000 kr. Så det kostar. Både möda och pengar.

Utan motstycke

Men männen bakom pumpen är bergfast övertygade om sin produkts förträfflighet. Den saknar motsvarighet, säger de och pekar på den ena fördelen efter den andra.

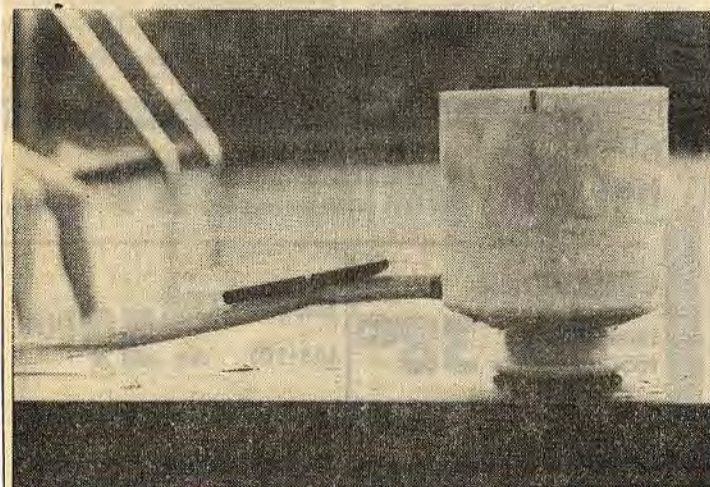
Pumpen blir ca 25 cm hög och ska väga ungefär ett halvt kilo. Den blir underhållsfri och man tänker sig en garantitid på fem år. Varje båtägare som är litet häändig ska själv kunna installera apparaten. Kostnaden beräknas till ungefär 300 kr.

Med båten förtöjd ska ändå skvalpet räcka till för att hålla pumpen igång med en kapacitet på 4 000 liter om dygnet. En båt som håller 7–8 knop beräknas ge pumpen en effekt på 40 liter i minuten. Allt enligt de noggranna prov som gjorts.

Tomgång

— Om det är tomt på vatten i båten så pumpar apparaten luft vilket förstås gör att ventilationen i motorrummet förbättras, berättar Georg Holmgren. Pumpen kan inte bara pumpa vatten utan också andra flytande vätskor som bensin, syra, lut m m.

Trots att man ännu inte fått fram den första pumpen till för-

Vågenergipumpen är ca 25 cm hög och väger ett halvt kilo. Båtägaren gör bara ett hål i botten på båten, sätter fast pumpen och lägger ut slangen i kölsvinet. Vågenergin räcker för att redan i en förtöjd båt pumpa ut nära fyra liter i minuten

I Tranebo anordnades på lördagen stor missionsauktion i EFS:s regi. Över hundra besökare hade samlats i regnet. Först lyssnade man till pastor Elob Forsberg från Askersund, som talade och pastor Hans-Eric Hägg, som sjöng. Därefter vidtog auktionen med Gösta Hall som utropare av paket och handarbeten. Auktionen inbringade 7 500 kr och missionskollekten gav 1 000 kr.

En älgolycka inträffade på måndagskvällen norr om Önhult på Dalhemsvägen. En personbil kolliderade med en årgammal älgdjur. Tjuren fick båda bakbenen avslagna och måste avlivas. Bilen fick mindre skador på ena skärmen. Ingen människa kom till skada.

Ett inbrott förövades under veckoslutet i en villa i Hannäs. Prydnadsföremål för ca 1 200 kr stals. Efter vissa tips kunde polisen snabbt klara upp inbrottet, som förövats av en man i 50–60-åldern.

En motorsåg stals under den gångna helgen från en förvaringsplats i skogen i trakten kring Salvedal. Värdet av sågen beräknas till omkring 1 000 kr.

säljning håller idégivare och uppfinnare på med ytterligare utveckling av pumpen. Det handlar då om en generatorpump som även den med vågenergi ska kunna förse båtar av ansevärd storlek med all behövlig elektricitet.

Kanske kommer man så långt att energin räcker till att ersätta aktersnurrar på en segelbåt med en elmotor.

Tillverkning

Georg Holmgren och norrmännen har kontakt med ett företag i Söderköping om tillverkning av pumpen. De räknar kallt med att komma igång nästa år. Första året ska 10 000–20 000 vågenergipumpar produceras. Året därpå 100 000 och sedan beräknas produktionen öka med 100 000 pumpar om året. Detta enligt en försiktig kalkyl, säger de.

— För marknaden är mycket stor, påpekar Georg Holmgren. Bara i Skandinavien och norra Västtyskland finns 4–5 milj fridtsbåtar.

CHRISTER BERG

Nya valdistrikt i Åtvidaberg?

Valdistrikten för de nära 9 800 röstberättigade i Åtvidabergs kommun bör ändras. Det anser kommunkansliet, som inför nästa års val lagt fram ett förslag för hur indelningen i de tio valdistrikten skulle kunna göras om.

I dag fördelas väljarna på sex distrikt i Åtvidabergs tätort och fyra på landsbygden.

Kommunkansliets förslag innebär att antalet röstberättigade jämnas ut i de flesta distrikten. Frånsett det fjärde valdistriktet pendlar antalet mellan 1 150 och 1 400 personer. I fyran blir det knappt 700.

Enligt normerna bör ett valdistrikt normalt ha 1 200–1 500 röstberättigade. Bara om särskilda skäl föreligger tillåts

distrikt med mer än 1 800 eller mindre än 300.

Den stora ändringen i Åtvidaberg avser första distriktet som nu innehåller över 1 700 röstberättigade. Hela Nygårdsområdet (402 röstberättigade) och området mellan Stenhusgatan och Slevringevägen (173 röstberättigade) överförs från första till sjätte distriktet. Genom denna ändring behöver inga nya justeringar göras inom den närmaste sexårsperioden. Det mesta av ny bebyggelse sker i Basthagen, som ingår i första distriktet.

Om de föreslagna förändringarna går igenom blir antalet röstberättigade i de olika distrikten följande: första 1 270, andra 1 320, tredje 1 150, fjärde 660, femte 1 300, sjätte 1 400, Grebo/Värna 894, Björsäter/Yxnerum 676, Hannäs 469 och Gärdsåkerum 654.

CHRISTER BERG

ÅTVIDABERG

Länsbostadsnämnden har beslutat om nytt låneunderlag för tomt- och grundberedningskostnader för Åtvidaberg. För normalvillan gäller 100 000 kr i centralorten och i Björsäter, 90 000 kr i Grebo och 76 000 kr i Falerum.

Regeringen har beviljat Åtvidabergs kommun 306 000 kr i bidrag till besiktnings- och rådgivningsverksamhet m m beträffande energisparåtgärder i befintlig bebyggelse. Bidraget gäller budgetåret 1981/82.

Av sociala skäl har länsarbetsnämnden beslutat gå med på att Åtvidabergs kommun redan från halvårsskiftet får starta beredskapsarbeten för tre ungdomar. Normalt får inga beredskapsarbeten för ungdom startas förrän efter intagningen till skolorna i månadsskiftet augusti/september. Nu får två ungdomar jobb med röjning och en inom vårdsektorn fram till årsskiftet. Kostnaden uppgår till 116 000 kr varav statsbidrag utgår med drygt 80 000 kr. För budgetåret 1981/82 anmälde kommunstyrelsen i Åtvidaberg beredskapsarbeten för ungdom för närmare 4 milj kr.

Länsstyrelsen om träindustrin: Södra Östergötland behöver stödpengar

– Det är mycket angeläget att industridepartementet verkar för att sågverksindustrin får omställnings- och utvecklingsstöd. Statliga kreditgarantier måste införas för att underlätta och påskynda en successiv övergång till mer förädlade produkter. För möbel- och snickeriindustrin är det också mycket angeläget att centrala myndigheter verkar för ökade resurser för produktutveckling och marknadsföring.

Det skriver Östergötlands länsstyrelse i ett brev till industridepartementet. Brevet har utformats tillsammans med utvecklingsfonden och länsarbetsnämnden. Bakgrunden till skrivelsen är den svåra situationen för trävaruindustrin i södra länsdelen, dvs Åtvidaberg, Kinda, Ydre och Valdemarsvik.

För ett år sedan satsade länsstyrelsen, utvecklingsfonden och kommunerna 300 000 kr för att utreda förhållandena för träindustrin i länsdelen. Utredningen

skulle utmynna i ett handlingsprogram.

Rent allmänt har länsdelen haft en svagare sysselsättnings- och befolkningsutveckling än andra delar av Östergötland. Under en tioårsperiod gick man miste om över 2 000 arbetstillfällen, eller 14 procent. Detta samtidigt som övriga länet ökade med 3 procent.

I de fyra kommunerna fanns 1977 ett 20-tal företag med sammanlagt 1 200 personer sysselsatta inom träindustrin. De 1 200 är ungefär en tredjedel av kommunens industriarbetare.

Genomgången pekar på ett stort behov av såväl statligt stöd som regionala insatser främst från utvecklingsfondens sida, t ex produktionsanpassning och marknadsföring.

Behovet av åtgärder är i linje med vad som skisserats i en rapport från statens industriverk, skriver länsstyrelsen.

I den rapporten redovisades behovet av ökad vidareförädling inom sågverksindustrin. En sådan utveckling skulle leda till avsevärda besparingar av virkesråvaror, öka sysselsättningen och väsentligt bidra till ökade exportinkomster.